

ne priklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. rugpjūčio 5 d. Nr. 1209

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

"Besipurtantis žuvinas" — gal būtų teisingiausia šią skiltį šandieną pavadinti.

Tai žodžiai bene geriausios išelviškojo žurnalizmo žinovės Montrealyje. Bent to žurnalizmo kasdienybės. Buvo tai liepos 13-ji, kai Elzbieta Kardelienė pasveikino tik ką NL redaktorius pareigų perimti atvykusį REM. Ji kalbėjo maždaug taip: sunkus tai darbas, redaguoti lietuvišką laikraštį; kas bus, kas nebus, bet redaktoriui visuomet klius; Jonas Kardelis turėjęs išsiugdęs vieną "žusinišką" savybę — kai apipildavo jį kas undeni — ar pamazgom, — tai jis nuspurtavo it tas žuvinas ir toliau redaguodavo...

Praeitą savaitę redakcijon skambino skaitytojas. Pasi-piktinęs. Ir didžiai susirūpi-nęs laikraščio ateitimi. Koks gi galis būti laikraštis be ve-damųjų? Anksčiau jis tik ve-damuosius ir teskaitydavęs. Dabar nežinau, iš kokio ga-lo skaityti pradėti...

Kitas skaitytojas redakcijai atsiuntė labai oficialų raštą. Ant gražiai atspausdintos blankos. Pasveikino redakto-rių ir išreiškė savo pageidavi-mus. Sako, jei kas redakcijai atsiųstų "mus" šmeižiantį laišką, tai būtinai jį atspausdinti. O jei kartais nespausdintute, tai, sako, atsiųskite "mums" tokio laiško nuorašą...

Ultimatumą redakcijai at-siuntė kitas skaitytojas. Jis pareiškė, kad ateityje NL ne-beprenumeruosias, jei laik-raštyje nebus žymimas meti-nis eilės numeris...

Gausios Kanados lietuvių kolonijos korespondentas re-dakcijai rašo, kad turėsias "persvarstyti tolimesnį bend-radarbiavimą", nes jo koloni-jos pavadinimo antraštė spaus-dinama per mažomis raidė-mis.

Kai kurie montrealiečiai at-kreipė dėmesį, o bent vienas, atrodo, ir susirūpino, kad toje laikraščio vietoje, kurioje anksčiau būdavo spausdinama smulkioji Montrealio kronika ir vietiniai skelbimai, dabar esąs... juokų skyrelis.

Vienos iš tikrųjų daug puikių darbų atliekančios bendrinės organizacijos reikalų vedėja redakcijai atsiuntė pranešimą, kuriuo jaunuoliai kviečiami užsiregistruoti lituanistinams kursams iki liepos 28 d. Redakcija laišką gavo liepos 27 d. Išsiųstas jis buvo liepos 19 d.

Tai tik nuotrupos to, kas redakcijon suplaukia. Ir čia pat reikia pabrėžti, kad toli gražu ne visi redakciją pasie-kiantieji atsiliepimai yra pa-našaus pobūdžio. Analptol. Tačiau čia suminėtieji klausimai sukelia arba gali sukel-ti skaitytojų nepasitenkinimą, o todėl gal verta apie tai nors trumpai pasisakyti.

RAUDŲ SIENA IR OMARO MEČETĖ JERUZALĖJE

Nuo vedamųjų atsisakėme. Ne būtinai dėl to, kad redak-cija įvairiais klausimais netu-rėtų savo nuomonės, arba bi-jotų ją išreikšti. Reikalui esant, bus pasisakyta, ir bus akivaizdu, kad NL redakcijos nuomonė yra tokia, o ne kito-čia.

NL redakcija nemano, kad laikraščio skaitytojai yra ne-subrendę vaikai, kuriuos, už rankutės paėmus, reikėtų ves-ti ir vis paaiškinti kas, kur ir kaip yra. Nepriklausomoji yra nepriklausomas laikras-tis, neatstovaujantis jokiai par-tinčiai linijai, nekalbantis jokios politinės srovės vardu. Ir NL redakcija stengsis gerbti kiek-vieną lietuviškajame gyvenime besireiškiančią nuomonę, ne-užskleis savo skilčių nuomo-nių įvairybei pasireikšti.

Ši skiltis dienos temomis nesuprastina kaip tiesiogis vedamųjų pakaitalas. Kartais čia bus rašoma savais, atseit, laikraščio reikalais, kartais bendrinėmis temomis, kartais poskiltimi pasirašys redakto-rius, kartais laikraščio bend-radarbis, pagaliau ne kiekvie-ną savaitę ši skiltis bus spausdinama.

Net labai pageidautina, kad skaitytojai reikštų savo nuo-mones. Tačiau skaitytojų yra daug, ir jų pageidavimai labai įvairuoja, kartais jie vienas kitam net prieštarauja.

Rimtus skaitytojų pageida-vimus redakcija visuomet ap-svarsto. Pageidavimai iš tik-rųjų dažnai būna labai pras-mingi ir tikslūs. Ir redakcija nuoširdžiai apgailestauja, kad dėl techniško arba finansiško priežasčių negali tokių pasiū-lymų išpildyti. Beje, neesmi-niais klausimais keliame ulti-matyvių reikalavimų redakci-jai nepriskiria prie rimtų pa-gaidavimų.

Laikraštis yra techniško persiorganizavimo stovyje. Ir Kanados liet. kolonijų pavadi-nimų antraštės bus naujos, vi-soms kolonijoms vienodos. Mat, dabar gaminamos naujos užsklandos ir skyrių antraščių

"KANADAI PARODYTI"

Po to, kai Otavoje prasidėjo rimti svarstymai sušvelninti narkotikus draudžiančius įsta-tymus, JAV pradėjo rodyti sa-vo ragus.

Paprastai neįkyrus tikrini-mas prie sienos perėjimo punk-tų praeitą savaitę buvo pa-brėžtinai sustiprintas. JAV įs-taigos prie Kanados sienos pe-rėjimo punktų perkėlė 30 spe-cialiai apmokytų agentų nuo Meksikos sienos. Tie agentai esą specialistai surasti narko-tikus.

Dėl to sustiprinto tikrinimo laukiančių automobilių eilė prie kai kurių perėjimo punktų nusi-tęsė net tris su puse mylios, keliauninkai turėjo išlaukti po dvi ir daugiau valandų. Daug automobilių buvo konfiskuota, 57 asmenys suimti.

JAV įstaigos nenurodė prie-žasčių, kodėl toks sustiprintas tikrinimas buvo įsakytas, ta-čiau atskiri pareigūnai prasi-tarė, kad Amerika nori "parody-ti Kanadai", kas atsitiktų, jei Kanada išdrįstų sušvelninti na-rkotikus draudžiančius įsta-tymus.

priešiniai. Redakcija nemano, kad Kanadoje yra "svarbesnių" ir ne tokių svarbių lietuviškų telkinių. Visos lietuviškos ko-lonijos yra svarbios ir reikš-mingos, jeigu jose tik kunkuliuoja gyvas lietuviškas gyve-nimas. Esmė juk ne raidžių dydyje, bet tame, kas tomis raidėmis parašyta.

Kartais, deja, pasitaiko, kad įdomūs ir reikšmingi įvy-kiai nepatenka į laikraščio skiltis. Tai iš tiesų didelis laikraščio trūkumas, kurio neįveiksime be talkos. Jeigu gausenės korespondentų būrys neinformuos apie tai, kas vyksta lietuviškuosiuose telki-niuose, laikraščio skiltys ne-galės atspindėti pilnutinio Ka-nados lietuvių gyvenimo.

Beje, visi laiškeliai, kurie pa-siekia redakciją ir nėra skir-ti spaudai, yra konfidencialūs. Tretiems asmenims tokie laiškai niekuomet negalės būti prieinami.

NL nėra dienraštis, mūsų

Izraelis – apgulta tvirtovė?

PASKALBĖJIMAS SU RŪTA SOUBINAY, NESENIAI GRĮŽUSIA IŠ IZRAELIO

KL. Grįžtat iš Izraelio, ku-rio gyventojus arabai skelbiasi suvarysį į jūrą. Ar kraštas atrodė jums apsiausties stovy?

Ats. Bendros nuotaikos ne tokios, kokias galima susida-ryti iš spaudos. Ne tokios tra-giškos. Nesijaučia, kad Izrae-lis stovėtų ant bedugnės kraš-to. Yra drausmė ir susiklausy-mas. Net sakyčiau, kad grūdi-nasi naujas tautinis sąmonin-gumas, auga nauja Palestinos, nebe izrealitų tauta.

KL. Ar karas pasitarnavo tam tautiniam susiklausymui?

Ats. Be abejo. Žinoma, sta-tybos, atgaivinta hebrajų kalba taip pat turėjo įtakos. Bet dau-giausia tautą surišo bendri pa-vojai, pergyvenimai.

KL. Daugumai, ypač mums, lietuviams, imponuoja žydų so-lidarumas.

Ats. Taip atrodo iš nuošalės. Faktiškai krašto viduje yra visokių partijų ir srovių. Yra nepasitenkinimo Goldos Meir vyriausybe. Kai ją užklause, ką ji mananti apie konservatyvų elementą, kada pradės tvardyti "tikybininkų" elementą, jina! atsakinsi: "Palaukit, kol pasi-baigs karas su arabais. Tada žydai ims peštis tarpusavyje". Iriš tikrųjų atrodytų, kad jau-noji karta kratosi tradicinio ju-daizmo. Laiko save izraelie-čiais.

KL. O kaip tas Mošė Dajanas? Ką apie jį kalba?

Ats. Žinoma, jis kariškis, bet, kiek girdėjau, atviras, pa-prastas, tikras patriotas. Sa-koma, kad jis (priešingai Gol-dai Meir) tiki galimybę susitar-ti su arabais ir net pageidauja, kad būtų sukurta Palestinos valstybė, tvirta ir savarankiš-ka (ne šiaip koks protektoriatas), su kuria koegzistencija esanti galima.

KL. O kaip ten žiūrima į So-vietų Sąjungą?

spaudos technika nėra labai greita. Nuo to laiko, kai re-dakciją žinia pasiekia, iki jos išspausdinimo, visuomet pra-eina keletas dienų. O ir naujas laikraščio numeris pas skaity-tojus kartais keliauja ištisą savaitę. Šią aplinkybę niekuo-met neturėtų pamiršti tie, ku-rie nori skaitytojus informuoti apie būsimus įvykius ir rengi-nius. Antraip, spausdinamoji informacija netenka savo prasmės, nes skaitytojai ją gauna jau po laiko...

Vasarą lietuviškasis gyve-nimas nėra labai gyvas ir įvairus. Ir bendrinį, lietu-viškąją visuomenę kutenančių temų vasarą mažiau. Žmonės atostogauja, jaunimas stovyk-lauja, visi daug keliauja. Gal ir lietuviškasis turizmas būtų įdomi dienos tema? Šįkart vis dėlto šią skiltį paskyrėme na-miniams reikalams, taip sa-kant, pro domo sua...

REM

Ats. Man pasakojo Dajano požiūrį šiuo klausimu. Girdi, jo nuomone, SSSR nesiekianti sunaikinti Izraelio, bet vien kaip nors išlaikyti Nasserio prestižą. Panašiai pasisakęs ir gen. štabo viršininkas gen. Barlevas. Girdi, nereikia per-dėti sovietinės grėsmės. Du dalykai padės mums atsilaikyti. Visų pirma, amerikiečiai, o antra – mūsų kariuomenė.

KL. Ar verta Izraeliui laikyti užimtąsias teritorijas?

Ats. Problema komplikuota. Aplamai galima sakyti, kad pravartu būtų grįžti į 1967 m. ribas. Štai kodėl. Tuoj po še-šerių dienų karo imigracija Iz-raelin žymiai pašoko. 1968-1969 m. įsikūrė Izraelyje arti 38 tūkstančiai žydų. Bet emigra-cija brangus daiktas. Apskai-čiuojama, kad vieno emigranto įkūrimas kaštuoja valstybei arti 30 tūkstančių dol.

KL. Dažnai girdim nusiškun-dimų, kad Sovietų Sąjunga da-ranti didelius suvaržymus no-rintiems išvažiuoti žydams. Iš kitos pusės, Izraelio sionistų svajonė yra suburti tėvynę vi-same pasaulyje išsibarsčiusius tautiečius. Ar tai įmanoma?

Ats. Mano manymu, imigra-cija turėtų eiti palaipsniui. Jei Sovietų Sąjunga užsimanytų iš-leisti iš karto visus žydus, tai toks staigus antplūdis galėtų sunaikinti Izraelį. Jei staiga atvyktų du milijonai žydų iš Ru-sijos, šis malonumas Izraelio valstybei kaštuotų arti 60 mili-jardų dolerių. O kur dar kitos išlaidos — keliai, ligoninės, mokyklos... Juk ir šiaip ten tirštai gyvenama...

KL. Ar kaip tik nevertėtų pa-silaikyti užimtąsias sritis na-tūraliam gyventojų prieaugliui?

Ats. Kai kurios tų sričių (Golanas) dar gali būti eksplo-atuojamos žemės ūkiui. Bet, sakykim, Gazos trikampis jau ir dabar pertirštai apgyventas. Sinajaus pusiasalis teikia na-fotos maždaug 70 milijonų dole-rių vertės, bet karinių dalinių laikymas toje teritorijoje kainuo-ja antra tiek. Be abejo, ten esa-ma ir kitų žemės turty, bet juos eksploatuoti dabartinės techni-kos sąlygom Izraeliui neįkan-dama.

BOMBOS IZRAELIO GYNYBAI

KL. Ar okupuotos sritys ne-suteikia Izraeliui pigios darbo jėgos?

Ats. Neužginčysiu. Bet tai tik dėl karo. Praeitais metais per 30 tūkstančių arabų iš už-imtų sričių dirbo Izraelyje, kaip amatininkai, mūrininkai, paprasti darbininkai. Tai natū-ralu, nes Izraelio vyrai mobi-lizuoti. Vos 50 nuoš. mūsų vy-rų dirba žemės ūkyje, pramo-nėje, ar prekyboje. Kiti fronte. Bet Izraeliui trūksta ne darbo jėgos, o kvalifikuotų darbinin-kų. Ir ne Jordanas, Golano aukštuma ar Sinajus duos tuos inžinierius ir technokratus.

KL. Nenormalios karo sąly-gos tikriausiai trukdo tų kvali-fikuotų žmonių paruošimą? Ar jis nenuallins galutinai jaunos valstybės?

Ats. Izraelio politika yra steigti tas pramonės šakas, ku-rios turi ateitį — aerodinami-ką, metalurgiją, optinę pramo-nę, elektroniką. Yra taip pat labai daug visokių tyrimų insti-tutų. Tų laboratorijų atsiradi-mas paskatino daugelį grįžt tė-vynėn. Prieš 1967 metus atvyk-davo iš Amerikos mažiau kaip 2000 jaunų specialistų. 1968 m. jų skaičius pašoko iki 6.500, o šįmet tikimasi 8.000. Priešin-gai kitoms valstybėms, iš ku-rių kvalifikuoti žmonės kraus-tosi į Ameriką, pas mus yra "brain drain" atvirkščia kryp-tim.

KL. Ar tai ne laikinas reiškis-nys?

Ats. Priešingai. Tiek Ame-rikoje, tiek Kanadoje jau daug chemikų, atominės fizikos ty-rinėtojų ir šiaip doktoratais ap-sirūpinusių žmonių dailrosi dar-bo. Juos Izraelin gražins ne vien tik patriotizmas, bet ir ti-krovė.

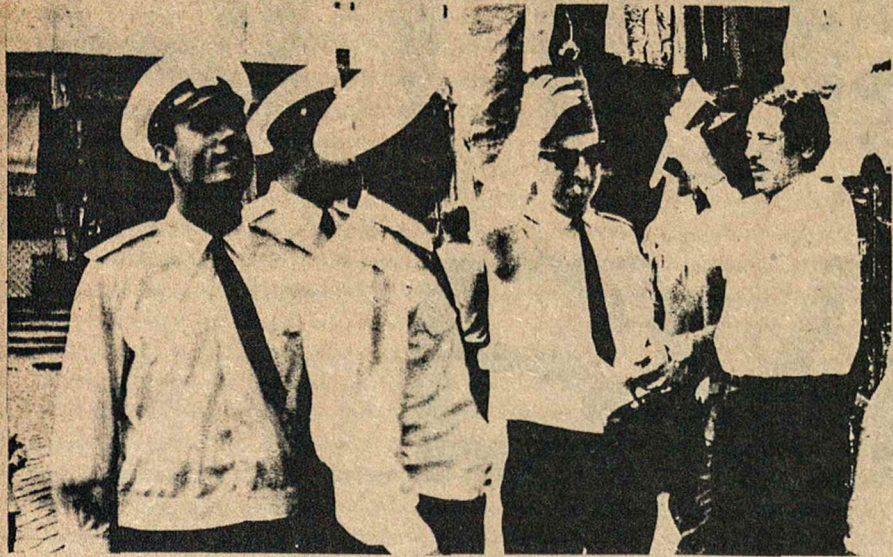
FILOLOGAI VILNIUJE

Birželio mėn. į Vilnių buvo atvykę užsienio filologai. Jie buvo susitikę su Lietuvos kal-bininkais, literatūros mokslininkais, žurnalistais. Svečiai buvo atvykę iš JAV, Norvegi-jos, Šveicarijos ir Bulgarijos.

E.

SSSR LAIVYNAS

"MAN RUSELIUI — JURES MARĖS IKI KELIUI"

SOVIETU JŪREIVIAI MAROKE

Kai ši pavasari vyko sovietų laivyno manevrai Viduržemio jūroje, specialistai stebėjai neparodė didesnio susirūpinimo rusų galia. Tik vėliau paaiškėjo, kad amerikiečiai vis dėlto nebuvo visiškai patenkinti savo povandeninių laivų pajėgumu. Priekaištaujama, kad jie gerokai buržia, trata, žodžiu, kuria triukšmą, kuris visiškai nepageidaujamas.

"US and World Report" žurnalas vėl nesenai pristatinė sovietų laivyną, bet ne karinį, taikantį į minkštąją Europos papilvę, o prekybinį.

Eilė dalykų amerikiečiams ėmė įgrįsti. Pirmiausia tai, kad sovietų laivai pradėjo plaukioti visose pasaulio jūrose. Paklauskite rusų jūreivių, ir jis su pasididžiavimu pradės pasakoti: "Mes trankomės po šimtą ir daugiau visų valstybių uostų. Mūsų važmos pasiutusiai žemos, kartais 50 nuoš, žemesnės, kaip kitų valstybių laivų. Neišskiriant nė tuos gobšų kiaurus čebatus, kurie nuolatots praktūra prie Kanados pakrančių, ir naf-

GIBRALTARO KRAUTUVININKAS LAUKIA RUSŲ JŪREIVIŲ

ta užteršia jūsų gražų pajūrį. Mūsų laivai, žinoma, nesuėsti rudžių. Priešingai, jie ultra moderniški". Kaip paprastai, tose pagyrose yra ir krislas tiesos.

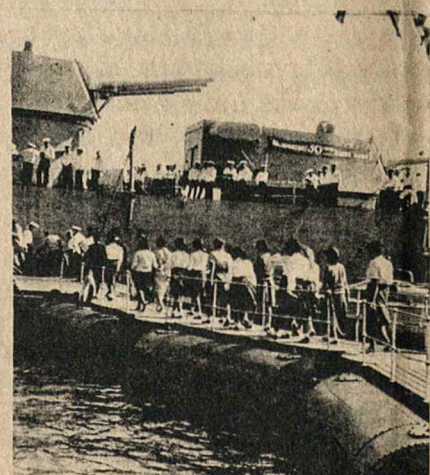
Kodėl sovietų prekybinis laivynas taip išaugo, atspėti laivynas taip išaugo, atspėti nesunku. Visų pirma, sovietai su juo gali išsiskverbti į buržuazinius kraštus ir ten veikti politinį ir ekonominį gyvenimą. Pastebėta, kad kai tik sovietams pavyksta kokiame uoste išpilietinti, bematant ten atsiranda ir sovietų konsultantai. Antra vertus, laivynas sovietams uždėba užsienių valiutos, dolerių, už kuriuos galima nusipirkti naujų gamybinių staklių, aukšto technologinio lygio mašinų, pagaliau tų pačių nelaimingų kviečių. Ir trečioji priežastis yra nemažiau suprantama. Kiekvienas sovietų laivo apsilankymas yra proga pademonstruoti pačius laivus. Jie dažnai yra labai moderniški, pasiekę didelio techninio tobulumo.

Visa tai prasidėjo po Kubos krizės. JAV tada uždraudė visiems laivams, plaukiantiems į Kubą, sustoti Amerikos uostuose. Daug Vakarų laivininkystės bendrovių, kurios turėjo sutartis su Sov. Sąjunga, ėmė tų sutarčių nebesilaikyti arba nebeatnaujinti. Tai rusus privertė naudoti savo laivus ir skatinti jų statybą.

Sovietų Sąjunga šiandieną turi ne tik šeštą savo didumų pasaulyje laivyną, bet tas laivynas yra labai modernus, kadangi trys ketvirtadaliai jo pa-

statyta paskutiniųjų septynerių metų bėgyje. Keturi tūkstančiai sovietų laivų sudaro prekybos laivyną. Tai daugumoje vidutinio tonažo laivai — 6-8 tūkstančių tonų talpos. Tokio dydžio jie statomi tam, kad galėtų įplaukti ir į mažesnius ūkiškai atsilikusių kraštų uostus. Sov. Sąjunga kasmet pastato arti 900 tūkstančių tonų talpos naujų laivų. JAV tuo tarpu tik 370 tūkstančių tonų talpos.

Skiriasi ir plaukiojimo taktika. Amerikos laivai plaukioja senais, tradiciskais ruožais. Tuo tarpu Sovietų Sąjungos, Lenkijos ir Rytų Vokietijos laivai praeitais metais aplankė daugiau kaip 940 uostų 103 valstybėse. Sumažinę važmas, sovietai dabar gabena kavos pupelės iš rytinės Afrikos ir iš šito pelningo biznio išstūmė britus, kurie juo uždirbdavo po du milijonus dol. kasmet.

EGIPTIETĖS LANKO SOVIETU LAIVĄ PORT SAIDE

Sovietų konkurencija susirūpino ir Vakarų laivininkystės bendrovių susivienijimai, vadinamieji karteliai, kurie anksčiau turėdavo važmos monopolį. Dabar tie karteliai savo sandėrius jau pradeda priimti ir sovietus...

Kliūtį išsiskverbti į Indijos vandenyną yra Suezio kanalo užblokavimas. Gal būt, sovietų veiksmams Viduriniuosiuose Rytuose sietina ir su sovietų laivyno strategija. K.K.

KRAŠTO VALDYBA DĖKOJA

Hamiltono dienraštis The Spectator liepos 22 d. išspausdino KLB Krašto valdybos pirm. dr. S. Čepo ir sekr. K. Barono laišką, kuriame dėkojama už dienraštyje atspausdintą C. Wilkinsono rašinį apie katalikų padėtį Lietuvoje.

Laiške, be kita ko, siūloma, kad "šio žemyno jauni žmonės, kurie protestuoja prieš Vietnamą ir teisių pažeidimą, prisimintų tragediją daugelio tautų ir milijonų žmonių, pavergtų Sovietų Sąjungoje, kuriems yra atimtos jų teisės".

Liepos 4 d. išspausdintas C. Wilkinsono straipsnis yra paremtas prieš keletą mėnesių Vakarų spaudoje skelbtu 40 Lietuvos kunigų raštu sovietų vyriausybei. Straipsnio autorius, be to, cituoja K. Baroną, nurodžiusį, kad Karadoje šiuo metu gyvena tarp 35 ir 40 tūkstančių lietuvių, kurių dauguma yra katalikai, o likusieji — luteronys. Hamiltone ir Niagaros pusiasalyje gyvena apie penketas tūkstančių lietuvių.

Straipsnio pabaigoje nurodyta, kad Hamiltono lietuviai katalikai turi savo bažnyčią, kurios klebonu yra prel. J. Tadarauškas. Kanados lietuvių bendruomenė straipsnyje apibūdinta kaip lietuvių kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo centras.

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

PO KETURIŲ METŲ

Sovietų Sąjungos Tautybų tarybos pirmininku šimet nebepaskirtas Justas Paleckis savo laiške New Yorko Laisvei rašo, kad "po 30 metų baigėsi mano darbuotė valdžios įstaigose, kur užėmiau vadovaujančius postus". Kitame sakinyje J. Paleckis primena, kad jam vis dar "lieka TSRS Aukščiausiosios tarybos deputato pareigos, taip pat tenka darbuotis mūsų Parlamentarinės grupės Taryboje bei visuomenės organizacijose".

Atseit, 71 m. amžiaus J. Paleckis dar nesijaučia pensininku ir Laisvei pasiguodžia tebeturimais titulais Maskvos legislativinėse įstaigose, nors tie titulai nebėra reprezentaciniai ir iš tikrųjų valstybinio masto.

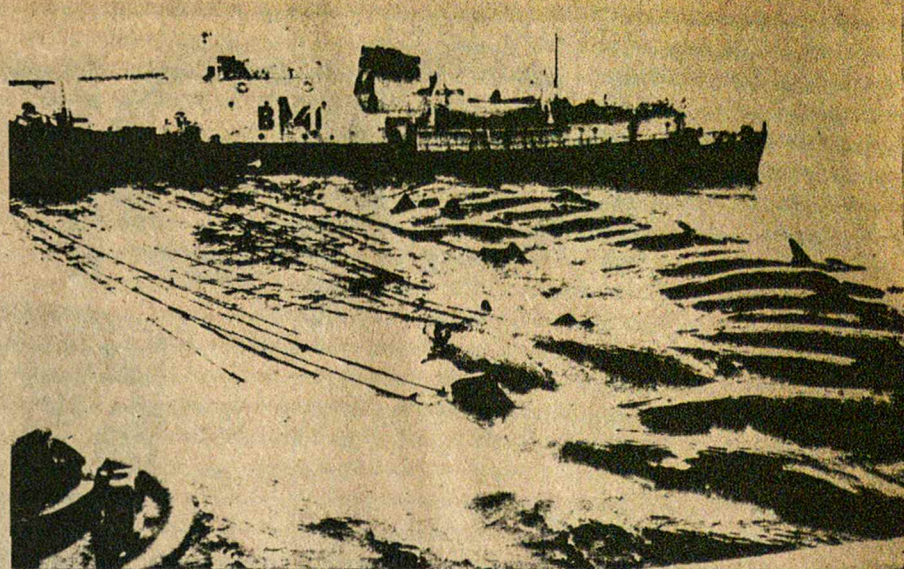
Tai išryškėja, kai J. Paleckis aprašo savo ligstolines pareigas, kurios buvusios susietos "su dažniais važinėjimais, dalyvavimais parlamentinių ir kitokių organizacijų priėmimuose, lydėjimuose, diplomatinuose pobūviuose, posėdžiuose" ir taip pan.

"Tiesiog nuostabu, kaip greit prabėgo tie 4 metai" dalyvaujant diplomatinuose pobūviuose ir priėmimuose — Laisvei pasiguodžia Justas Paleckis.

FILMAI SANDĖLIUOSE

Lietuvos švietimo ministerija nuo 1968 m. pagamino specialiai mokyklose rodyti visą eilę filmų apie žymiuosius lietuvių rašytojus: Biliūną, Maiorą, Vienuolį, Cvirką, Simonaitę ir kitus. Pasirodė, kad per dvejus metus nesugebėta aprūpinti tais filmais mokyklų. Jos, dažnu atveju, nusiskundžia, neturinčios sąlygų tiems filmams rodyti.

Mokytoja P. Žemaitienė iš Vilniaus spaudoje teigia, jog "tokius filmus laikyti sandė-

SOVIETAI MEDŽIOJA BANGINIUS

liuose — nusikaltimas". Ji pasiūlė juos parodyti ne tik moksleiviams, bet ir plačiajai visuomenei — kino teatruose, be to, juos rodyti ir televizijos ekranuose. Stebisi, kad dėl tų filmų vyksta "žinybų ginčai" bei nesutarimai.

7234 BALSUOTOJAI
Praėjusiuose rinkimuose JAV Lietuvių bendruomenės tarybą iš viso balsavo 7234 Bendruomenės nariai.

Kai kurie šaltiniai vis dar tvirtina, kad JAV gyvena vienas milijonas lietuvių, nors, sa-vaime aišku, kad ne visi JAV gyvenantieji lietuviai yra Bendruomenės nariai.

ATSISTA TYDINA BERTRANDAS

Buvęs Kvebeko premjeras J. J. Bertrandas pareiškė, 1974 m. provincijos rinkimų metu jis nacionalinės unijos partijai nevadovaus.

Vadinasi, Bertrandas nebekandidatuoja į Kvebeko premjerus.

SKUNDŽIASI SPAUDA

K. A. Vasaitis, JAV Lietuvių bendruomenės tarybos Vyriausiosios rinkimų komisijos pirm., Darbininke skundžiasi, kad nė vienas (tur būt) JAV lietuvių laikraštis tos komisijos tiekiamos rinkimines informacijos nespausdino. Vienas laikraštis netgi atsklauses, ar rinkiminė komisija pasiruošusi už tokią spausdinamą informaciją apmokėti.

"Būtų labai gražu, kad lietuviškoji spauda žinias, liečiančias visus lietuvius, statytų prieš oasenusias pasaulines žinias", rašo K. A. Vasaitis.

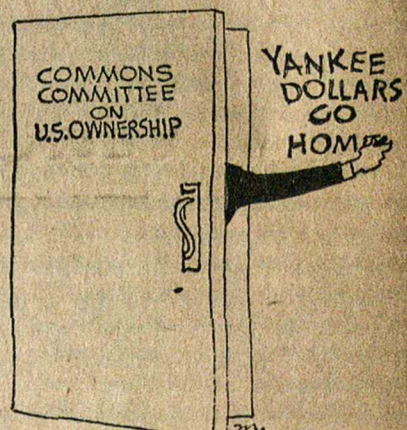
TAIKA VID. RYTUOSE?

Izraelis pareiškė, kad priima JAV siūlomą 90 dienų karinių veiksmų nutraukimą. Egip-tas su siūlymu jau seniau sutiko.

UŽSIENIO KAPITALAS

Kanados federalinio parlamento užs. reikalų ir gynybos komitetas siūlo išleisti įstatymą, reikalaujantį, kad užsieniečiai kapitalo savininkai privalėtų 51 nuoš. akcijų perleisti kanadiečiams.

Toks siūlymas yra pirmoje eilėje nukreiptas prieš JAV bendroves. Panašią rezoliuciją prieš keletą mėnesių paskelbė Ontario liberalų partija, tačiau žinoma, kad ministras pirmininkas Trudeau yra kitos nuomonės.

R. J. IŠGANAITIS, BA, BCL

ADVOKATAS

TEL. 842-1126, NAMŲ: 674-7038

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c),
CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1470 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeluoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

Tel. 767-6183.

Keating FORD Sales Limited

TEL. 769-8831

USED CARS

1 year guarantee

Kreipkitės į

LEO GURECKAS

Sales Manager

Keating Ford lietuvis atstovas

769-8831.

Tel: namų 366-2548

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

3907 A Rosemount Blvd.

TEL: Off. 722-3545; Res. 256-5355

S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario

PROVINCIOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street

Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIAS S-tas 5.0%

ŠĖRUS (numatyta) 6.0%

TAUPOMASIAS s-tas 6.5%

TERM.IND. 1 metams 7.25%

TERM.IND. 2 " 7.75%

TERM.IND. 3 " 8.00%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

(įskaitant nario gyvybės opdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)

ASMENINĖS, žemės kreditai ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%

INVESTACINĖS pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%.

TERMINUI suėjus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmdieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena-penktdieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio, 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

TEL: 727-3120

6695 — 35th Avenue, Montreal, 409.

NAMŲ 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

KOMERCINIO, PRIVATAUS TURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

KEISTA DRĀSUMO SAMPRATA

Perskaičiau P. Visvydo atsakymą į poeto Jono Meko laišką NL Nr. 1206. Tarp kita ko, jis rašo: "Mane tik stebina Tavo dabartinis bailumas. Kodėl Tu nepakelei savo svaraus balso prieš didžiausią pasaulio tironiją, prieš Kremliaus, Pekino ar Havanos kalėjimus". Ir toliau jis mini Solženicino, Siniavskio, Danielliaus ir kitus vardus.

Sėdint Kalifornijoje ar New Yorke, nereikia absoliučiai jokios drąsos pakelti balsą prieš anuos kalėjimus. Vot, pakelti balsą prieš emigrantinį establišmentą arba prieš Amerikos politiką Indokinijoje jau reikia šiek tiek drąsos.

Beveik visi laiškų autoriai ir labai nesąžiningas Draugo apžvalgininkas puola J. Meką daugiausiai už tai, kad jis prisiminė žiaurumus Pietų Vietnamo, o neprisiminė žiaurumų anoj pusėje.

J. Mekas yra šio krašto ir mūsų pasaulio gyventojas, ir jam pirmiausia rūpi mūsų negerovės. Taip ir turi būti, taip tikrai ir gali būti, jeigu nenorime būti anais šv. Rašto hipokritais.

Čia sėdėdami nebandykime vaidinti Solženicynų ar Sacharovų. J. Mekas to nedaro, ir aš jį už tai gerbiu.

Prano Visvydo ir kitų panašų tariama drąsa man primena anekdotą iš Trumano-Stalino laikų. Amerikietis, norėdamas pasigirti, kad jo krašte daugiau laisvės, sako, kad jis, pavyzdžiui, gali pavadinti Trumano kvailiu ir niekas jam neatsitiktų. Rusas nustebejęs sako: "Bet pas mus Maskvoje galisakyti kiek nori, kad Trumanas kvailys — nieko neatsitiks". Laisvės kovotojų galima būti tik tame krašte, kuriame gyvena. Tai, rodos, paprasta. Tą Mekas ir daro.

Ir dar vienas žodis. Savo oponentui nugalėti nereikalingos nei "kiaulės", nei "šiukšlės", nei "snargliai", kaip lygiai nereikalingi "šūviai į pakaušį", nei "enkavedistai" ar "linčlavimai". Vincas Trumpa

ŠALTAI PAŽIŪRĖJO

Už platų ir išsamų straipsnį apie katalikų bažnyčios padėtį Lietuvoje Hamiltono dienraštis The Spectator susilaukė tik vienos padėkos — iš KLB Krašto valdybos.

Gaila, kad hamiltoniečiai, o ypač katalikiškos organizacijos taip šaltai pažiūrėjo į tokį svarbų reikalą. Kam tada aišku manuoti, kad angliškoji spauda mums parodo "šaltus pečius"? K. B.

NEDAUG ŽINIŲ

Nepriklausomą Lietuvą gerbiu, skaitau nuo pat pirmojo numerio. Keletą metų laisčiau NL šaknis, o dabar džiaugiuosi, kad ji pasidarė kultūringas savaitraštis.

Gyvenu Chicagoje ir kartais pasigendu daugiau žinių iš Montrelio. Kartais NL iš tikrųjų spausdina daugiau žinių iš Chicago...

Jeigu būtų idomu, tai manau, kad patį pirmąjį NL numerį galima būtų rasti Balzeko muziejuje Chicagoje. Esu tą numerį "gerai apsaugai" įteikęs dr. Račkui. Jei kada būtų reikalas — paieškosime.

J. Yla
Red. prierašas: Jonas Yla buvo vienas pirmųjų — rodos, trečiasis — NL redaktorius.

Tik dabar su-pran-tu, kad nėra atsakymų, nei klausimų. Tik dabar su-pran-tu, kad gyvenimas yra be krantių.

JONAS MEKAS: poetas? Afrikos gynėjas? kineastas? jaunimo tvirkintojas? genijus? revoliucionierius? laisvės kovotojas? eksentrikas? ??????

Tik dabar su-pran-tu, kad ne kraujo judėjimas skiria mus nuo daiktų.

Jonas Mekas

Iš rinkinio „Pavieniai žodžiai“

CITATOS

Juozas Kreivėnas Vienybėje gegužės 22 d. rašo:

"Štai, 1969 m. mokytojų studijų savaitė tarp kitko buvo ir taip išsireikštą:

"-Aukštesniosiomis mokyklomis laikomos tos ketverių metų mokyklos, į kurias priimami mokiniai baigę 8 skyrių pradžios mokyklos kursą, kurio baigimas įrodomas arba baigimo pažymėjimu arba stojamaisiais egzaminais.

"Toks nutarimas yra padarytas ne kokių juokdarių, o gal išsilvijoje geriausiai kvalifikuoto pedagogų sambūrio. Keista, beti šio nutarimo nieko neišėjo. Net ir tos studijų savaitės dalyviai jį pamiršo. Pamiršo, nes ir toliau turime aukštesnias mokyklas, į kurias mokinių priėmimas nieko bendro neturi su 8 skyrių baigimu. Pagal mokytojų studijų nutarimą, išsilvijoje neturime nei vienos aukštesniosios lituanistikos mokyklos?"

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

DUOKLĖ VALSTYBEI

Dabar neatsimenu, kiek grūdų atskiromis kultūromis kolchozas turėjo atiduoti valstybei. Prievolinė norma ūkiui uždedama nuo turimų dirbamos žemės hektarų skaičiaus. Rugius iškūlus, pirmiausia atplama valstybei nustatyta norma. Praktikoje nesirūpinama, ar liks tiems, kurie sėjo, piovė, kūrė ir prakitavo. Sovietinėje spaudoje jie tik gražiais žodžiais aprūpinami.

Jau seniai kolchozan atvažiavo enkavedistai "nuborku ržy" — rugių piauči. Geriau pasakius, saugoti, kad derlius nenubyrėtų į šalis.

Apsukresnieji kolchozų pirmininkai stengiasi "sargus" apgauti, nes jiems kasdien reikia susitikti ir gyventi su ūkio darbininkais, o ne su laikinai atvažiavusiais saugumiečiais. Jie stengiasi nusukti ir sumažinti priklūtų grūdų kiekį, kad nors truputis liktų ir saviems darbininkams.

Iškūlus rugius, pirmiausia atseikėjama privaloma duoninių javų norma valstybei. Už tuos grūdus valdžia moka tvirtą, bet labai žemą kainą. Vėliau valstybė miestų gyventojams ir tiems patiems kolchozams pardavinėja javų iškeptą duoną, tik jam brangesnė kaina.

Taip ir atsiranda dvi kainos, kurias pasinaudoja valstybė ir negailėtingai "kerpa" savo piliečius. Turguose yra trečia, spekuliatyvinė kaina, kuri netoleruojama ir už spekuliaciją smarkiai baudžiama.

Tai tau, bobule, ir devintinė. Spekuliuoti ir lupti savo krašto darbininkijai kailį valstybei galima, o žmogus, ką nors pardavęs turguje spekuliatyvine kaina, gauna trejis ar penkeris metus kalėjimo. Žinoma, jeigu jį pagausa. Tokia bausmė yra pati mažiausia.

Antroje eilėje kolchozas privalo geresnius grūdus atpilti ir pasidėti sėklai. Čia ir pati kolchozo vadovybė yra suinteresuota ir stengiasi turėti geresnę sėklą. Žino ir paprasčiausias kaimo žmogelis, kad iš buinės sėklos bus geresnis ir derlius.

Tai gerai žino ir pirmininkai, nes jie yra "geriausi iš geriausių". Jūs kolchozininkai renka labai demokratiškai. Nieko nesiklausęs raiškomas paskiria kolchozui pirmininką ir suaukia kaimiečių susirinkimą. Susirinkime iškeliamas kandidato gerosios ypatybės, sumanumas, pasiruošimas vadovauti ūkiui ir klausima: "Kas prieš, pakelkit rankas". Visi žino, jei pakelsi ranką prieš, tai užsirašys tavo pavardę ir anksčiau ar vėliau vistiek nukentėsi. Todėl nė viena ranka prieš nepakyla. To tik ir reikia. Tuojau paskelbiama, kad naujas kolchozo pirmininkas išrinktas vienu balsu.

Jei paklaustų, kad pakelkit rankas, kas už, tai rankos irgi nepakiltų, nes žmonės įbauginti, išdresiruoti ir visada laikosi pasyviai. Visuose susirinkimuose yra priimta skelbti, kas prieš, pakelkit rankas. Ir tu "prieš" niekada neatsiranda. Tokie rinkimai laikomi "demokratiškiausiais" pasaulyje.

Kolchozai dažnai turi grūdų skolas. Kartais neuždera javai ir atidavus privalomą duoklę valstybei, nieko nelieka. Kartais ir valstybei ūkis lieka skolingas ir sekantiais metais tą skolą turi atiduoti. Būna atsitikimų, kad kolchozas neturi sėklos ir ją skolinasi iš turtingesnio kaimyninio kolchozo. Taip susidaro gana didelės ir neišbrendamos grūdinės skolos.

Iškūlus javus ir atidavus valstybei prievolę, atpylus sėklai, dar reikia grąžinti pasidarytas skolas. Tiems

reikalams skiriami geriausi, pirmarūšiai grūdai. Pasi-likusios pasturalakos atitenka kolchozninkams. Labai dažnai ir tų menkaverčių grūdelių jiems nelieka.

Dažnai laikraščiai išskilmingiausiai rašo, kad toks ir toks kolchozas savo darbininkams už darb dieną sumokėjo po du kilogramus grūdų. Už darb dieną du kilogramai grūdų, tai jau geras atlyginimas ir dažnai būna tik svajonė. Praktiškai, gauni po tris ar aštuonis šimtus gramų grūdų už darb dieną. Labai dažnai darbininkams rugių neduoda, nes jų nelieka nuo įvairių prievolių. Šiomet ir mes jų negavome. Kas nukombinavo, o tai padaryti gali tik vežikai, duonos turės, jeigu nepagaus. Mums reikia laukti vasarinių kviečių ir vasarajaus. Kai tuos iškulsime, sumals, tai gausime miltais.

Gal ir gerai miltai, nes malūnas toli, niekas neturi arklį ir grūdų negali susimalti. O iš nemaltų grūdų sunku kas nors prasimanyti.

KOMBINAVIMAS

Su kūlimu kartu eina ir visi kiti grūdų paruošimo darbai. Visi darbininkai tik ir sukasi apie rugius. Už darb dienos mažai gaunant, pats gyvenimas verčia kombinuoti — vogti. Krautuvė yra kiekviena kaimė. Jeigu joje būtų duonos ir žmonės turėtų pinigų, tai vogti nereikėtų. Mes buvome patenkinti, kad gaudavome iki soties pavalgyti paskrudintų rugių. Pasemia vietiniai grūdų skardinė, kuri vadinasi plycia, ir pakelpina juos ant lauko, kaip amerikiečiai stieka. Tada semia visi saujomis ir valgo. Valgome ir mes. Juk tai gryna duonutė, nors ir nemalta, bet pakepinta. Alkanam ir badaujančiam grūdai būna labai skanūs. Valgai ir galvojai, kad tik jų visada būtų. O kas bus, kai grūdų nebus?

Vietiniai nesitenkina, kad dabar pavalgo. Jie turi šeimas, mažus vaikus ir senus tėvus. Reikia pagalvoti apie ateinančią žiemą ir savaisiais pasirūpinti. Jie tik ir galvoja, kaip nukombinuoti maišą rugių šaltesios žiemos dantims. Gera ir sau gabaliuką duonos įsidėti krepšelin, išėinant į darbą. Todėl visi meiliai ir sukasi apie rugelius.

Vyrai vežiodavo rugių maišus iš rigos į kaimo javų sandėlį. Pakelėje labiausiai gundo taiga, krūmai, seni sudilę kelmai ir išvirtę medžiai, kurie sudaro natūralias slėptuves. Vargšai neatsispiria, pradeda pakelėje maišus svaidyti ir slėpti. Vėliau progai pasitaisius pasiima. Kartais pasiima ir kiti, kurie nepadėjo, nes visi alkanai ir visiems reikia. Vaziuodami pro savo namus, neiškenčia neįmetę pusmaišio rugių savo kielmelin. Pasitaikydavo, kad tuos stambesnius kombinatorius pagaudavo. Tada jau nukentėdavo.

Daugiausia įkliūdavo moterys, kurios javus nešdavosi saujomis. Visos darbininkės turėjo slaptas kišenes ar maišius, kuriuos paslėpdavo po apatiniais drabužiais, prie juosmens. Kartais jas pakratydavo, lengvai pagaudavo ir teismas nubausdavo net iki penkerių metų kalėti. Tokios bausmės buvo ypatingai skaudžios tremtinėms, nes tokiais atvejais jos savo vaikus turėdavo palikti prieglaudose ar pas svetimuosius.

Sibire labai sunku rasti žmogus, kuris nebūtų sėdėjęs kalėjime. Aš čia turiu galvoje darbininkiją ir varguomenę, o ne valdančiųjų klasę. Rusai prie to buvo taip įpratę ir visai nesistebėdavo, jei žmogų įkisdavo į lakupą. Jie dažnai sakydavo:

— Nikomu neminovat tiurni — niekas neišvengs kalėjimo.

Kalėjimuosna patenka labai daug žmonių. Kartais visiškai už nieką. Tai yra sovietinės santvarkos padarinys.

KARVYTĖS ATNEŠĖ PIENO

Kol kaimė buvo kompartijos ir saugumo atstovai, mus labai spaudė dirbti. Jie važinėjo po visus kuli-

nus ir tikrino, kaip vykdomi rugių sudorojimo darbai. Ilgokai pabuvę mūsų kulistane, išvažiavo į kitą. Po vieną jie nevažinėja, visada vaikšto dviese ir dar su palydovais. Greičiausia, tai vienas kito darbą seka, vienas kitu nepasitiki arba bijo, kad kas nors nepakausytų.

Išvažiavus "draugams", visi lengviau atsiduso, nors darbo tempas ir nesumažėjo. Prižiūrėtojai liepė skubėti, bet vistiek pajutome, kad varžtai kiek atsilėjo.

Per pietų pertrauką darbininkams kritus, kur pakliuvo, ir užmigus, brigadininkas greit nekeldavo, nes ir pats norėdavo pailsėti. Ilgos darbo valandos buvo visus išvarginusios. Dabar leisdavo kiek anksčiau gulti. Rytais pusvalandį ar valandą duodavo ilgiau pamiegoti. Ilgiau numigus, brigadininkas vėl su didžiausiu triukšmu ir keiksmiais visus keldavo, kartu apgailestaudavo, kad pramiegojo. Atrodo, jis tyčia vaidindavo, kad jam nepriklauso minkštumo. Šnipelių būdavo, kurie viską pranešdavo pirmininkui ar net ir milicijai.

Pradžioje visi miegojome kulistane. Toks ten ir miegas. Krenti su drabužiais, kur stovi ir neva ilsies. Narų visiems nepakanka, tai sausakimšai prigula ir ant grindų. Tokiais momentais atrodo, kad stovykloje būtų geriau, nes kaliniai turi lovas ir į pirtį gali nueiti, o valgis vargu ar gali būti blogesnis. Tik ten prižiūrėtojai dar žiauresni ir judėjimas visai suvaržytas. Ten jau žirniuose nepasigynysi ar išbėgs iš darbo kolonos ropės neišsirausi.

Kulistane pilna prūsokų, kurie naktį ateina prie žmonių pasiūlyti ir neduoda ramiai pailsėti. Patalpos oras iškvepiamas ir nuolat priurūkytas. Keli senesni vyrai labai knarkia, lyg lenktyniaudami ir vieni kitus pamėgdžiodami. Darbininkai visai nesivaržo laikyti ir kitų garsų. Viename kampe pasigirsta šūvis, tai kitaime stengiasi tuo pačiu atsilyginti, tik dar kiek galima garsiau. Po to, vieni kitiems pasisako į sveikatą. Tokia aplinka neteikia malonumo ilsėtis ir miegoti. O taip norisi ramybės. Kiti prasimanė miegoti lauke, šiauduose įsikasę. Šiauduosna išėjome ir mes su Brone.

Vieną ankstyvą rytą pas mus užklydo kito kolchozo pulkelis karių su prieaugliu. Kulistano sargas, pamatęs svetimas karves, mus prižadino ir patarė jas pasimelžti. Visi vyrai ir moterys šoko prie karių. Neatsilikome ir mes. Pasiėmusios dubenėlius, mudvi su Brone prisikabinome po karvutę ir melžiame. Prisimėlusios pieno pačios išgėrėme ir kitus darbininkus pavaišinome. Paskutinius pieno indelius pasilikome sau, nes daugiau neturėjome kur pilti. Gal mūsų to lašelio pieno nepavogs. Jei turėtume daugiau, tai tikrai pavogtų. Jau, rodos, maistą gerai paslėpi žolėje ar išpuvusiųose kelmuose, bet vistiek sušniukštinėja ir pavagia.

Tuoju atėjo kerdžius ieškoti savo bandos. Rusai pasakė, kad karves matė ir nurodė, kuria kryptimi jos nuejo, bet nutylėjo, kad mes jas išmelžėme.

Gera buvo šios dienos pradžia. Kartais ir taigoje atsitinka staigmenų. Tik gaila, kad buvo vienintelis taip mums malonus rytas.

SAPRYGINAS

Neilgai su Brone gyvenome pas Malyševus. Geri buvo žmonės. Ypač man patiko šeimos vieningumas. Išverda motina vakarienę. Sriubytė liesutė: truputis bulvių, truputis kopūstų ir tik su nugriebtu pienu prazilinta. Kol negrįžta iš darbo visi šeimos nariai, nevalgo vakarienės. Kartais, kuris nors sūnus gerokai pavėluoja, tai vistiek jo visi laukia ir nevakarieniauja. Skurdžiai jie gyvena, bet darnumas jautėsi šioje užbalkiečių tremtinių šeimoje.

Jų gryčutė buvo maža, vietos nedaug, bet jie mums buvo geri ir nevarė išeiti benamių Sibiro taigų

bastūnių. Zemliankos neįstengė išsikasti.

Pagyvenusios pamatėme, kad visi laukų darbai yra šonose ir kitame kaimo gale. Kaimo gatvėje purvas niekada neišdžiūsta. Į darbą visada reikia per visą kaimą klampoti ir prisemti vyžas. Nors vanduo iš vyžų išbėgdavo, bet nesinorėjo ant autų nešioti purvą.

Kitame kaimo gale Bykovai pasistatė naują namuką. Namukas buvo mažas, kaip ir visos kaimo gryčutės, statytas pagal tą patį planą. Senis S. Bykovas turėjo labai gerą darbą. Jis šėrė ir prižiūrėjo pirminko išieginį eržilą ir buvo laikomas labai sąžiningu žmogumi, bet vistiek ir jis nukombinuodavo avių ir parsinešęs pailsėdavo savo višteles.

Pasiprašė su Brone, kad Bykovai mus priimtų gyventi. Priėmė be jokių išsisukinėjimų. Šeima nedidelė: tėvas, motina, duktė Mariusia ir sūnus Fedia. Vaikinas mokėsi devintojo klasėje, bet jį greit paėmė į kariuomenę ir trumpai apmokę išsiuntė į frontą. Jam išvažiavojant davėme savųjų adresus ir prašėme, jei patektų Lietuvon, kad aplankytų mūsų tėvus ir gimines, papasakotų jiems apie mūsų gyvenimą ir pasakytų, kad dar esame gyvos. Lietuvon jis pateko ir ten žuvo. Druskininkuose vasarodama radau ir jo kapą.

Šeimnininkai mums užleido patį gerąjį gryčutės kampą — prie ikonos. Tiesą pasakius, kito kampo ir nebuvo. Vietoje ožiukų pasidėjome kalades, ant jų lėntas ir turime puikią lovą. Savo daiktus išsidėjome palovėn ir po galva.

Priešais gyvena kaimynas I. Sapryginas. Jis buvo penktoje dešimtyje, turėjo žmoną ir du sūnus. Vyresnysis sūnus Vaniuska buvo invalidas, nes nevaldė vienos kojos ir vaikščiojo kryžoku pasiremdamas.

Sapryginas vežiojo kolchozo grūdus ir vieną maišą nukombinavo. Kolchozo perdėtiniai pajuto, tuojau padarė pas juos kratą ir grūdus surado. Sumė. Tardymas, teismas ir penkeri metai kalėjimo.

Labai raudoją jo žmona, nes ji buvo invalidė, reumatizmo išnarstytais sąnariais. Bet "Moskva slezame nevierit" — Maskva asarom netiki, labai dažnai šią frazę komunistiniai tardytojai primena tardomajam. Verk ir tik apie duoną galvok, tai nereikės politikuoti. Tokį gyvenimą Maskva sukūrė savo žmonėms.

Vakarais užbėgdavau pas Vierą Sapryginienę, šį tą jai padėdavau, įtrindavau nuo reumatizmo vaistus, o ji mane pavaišindavo sriuba, kurią turėjo vakarienei išsivirusi. Man alkanai tai buvo labai didelė dovana.

Kartą Viera nešė į Bakčarą kalėjimą vyrui maistą. Girdėjau, kad kalėjime už maisto vogimą sėdi ir tas Kostas, kuris vienplaukis ir tik su uniformine gimnazisto eilute su mumis plaukė baržoje. Turėjau vieną kepaluką duonos. Gavau leidimą nueiti į Bakčarą ir kartu su Viera nukiūtinau. Kalėjime parašiau keletą raminančių žodžių, pridėjau prie duonos ir perdaviau Kostui.

Duoną ir mano laišką jis gavo. Matyti, kad duona jam buvo labai reikalinga, nes vėliau jis man parašė laišką ir prašė pagalbos. Manęs jau tada kaimė nebebuvo, nes buvau išsiųsta į miškų stovyklą taigos kirsti. Jo laišką radau pas šeiminius tik po kelių mėnesių, grįžusi iš miško kirtimo darbų. Kostas už maisto nukombinavimą gavo penkeris metus kalėjimo ir buvo etapu išvartas į koncentracijos stovyklą. Tolimesnio jo likimo nebesužinojau. Jei išliks gyvas, bus paliejęs invalidas visam gyvenimui.

Nėra didesnės dorybės, kaip badaujant nepaliesiti svetimos bulvės ar duonos grauzėlio. Kovoti su badu ir nepaimti užtikto kashio maisto... baisiai sunku, ir čia skaltytojas manęs greičiausiai nesupras. Daugumas neatsilaiko — vagia ir pagauti miršta kalėjime ar stovykloje. Tokio likimo susilaukė tūkstančiai lietuvių, nes badas visiems žiūrėjo akysna.

Bus daugiau

Naujoji Barono knyga

Aloyzas Baronas. IŠDŽIŪ-VUSILANKA. Liet. Knygos Klubas. Aplanką piešė Kazys Veselka. Chicago. 4, 50 dol.

Visiems žinoma lengva A. Barono plunksna. Neseniai išėjusio novelių rinkinio "Išdžiūvusi lanka" applanke išvardinama daugiau dvidešimties šio autoriaus kūrinių. Tiesa, suminiami ir vertimai į anglų kalbą. Išskyrus dramą, Baronas yra mėginęs beveik visus žanrus: romaną, novelę, religinius apsakymus, humoristinius eilėraščius, apybraižas, apsakaites ir poemėles vaikams.

Nėvisi vienodos nuomonės apie Barono kūrybą. Vieniems jis labai savas. Paprastas, neišsimisliojęs jokių "kaponių", pasakojimų keliais planais, rašytojas, gyvai ir nuosekliai atkuriąs visiems pažįstamą buitį ir žmones. Pilkus iš pažiūros žmogelius, kurių kiekvienas yra likimo paženklintas. Kitiems Baronas nepataisomas pamokslautojas, eikvojąs savo talentą publicistikai, užgožias savo kūrinius "alkanomis" mintimis, filosofavimu, aforizmais.

Abu šie požiūriai į Barono kūrybą buvo išsakyti kritikoje didesne ar mažesne elegancija. Sunku būtų tvirtinti, kad naujoji Barono knyga be visų tų praeities nuodėmių, bet apamai ji nuoširdi, atskleidžianti savitą rašytojo pasaulį, jo temperamentą.

"Išdžiūvusi lanka" pavadinta novelių rinkiniu. Jį sudaro 18 nevienodo ilgio dalykėlių. Medžiagą jiems suteikė vaikystės prisiminimai, išeivijos marketparkinė buitis, fragmentai iš DP stovyklaviečių Vokietijoje. Baronas yra pamėgęs kalbėti pirmuoju asmeniu, ir tai suteikia jo novelėms "laiptelinę" struktūrą. Jo novelės primena tas krautuvėles — "boutiques", — į kurias reikia nusileisti iš gatvės laipteliais. Savaime aišku, esama įvairavimų. Kartais autorius pradeda novelę trumpu koku nors blaesusios dienos aprašymu, kol ta melancholiška nuotaika jam primena kokį įvykį. Kartais jam prireikia net kelių puslapių, kol jis išvažiuoja į patį pasakojimą ("Karusėlė"). Kitur jis jį iššaukia gana dirbtinai, kaip kad pvz., novelėj "Kelias".

— Pasakok, ką nors pasakok, — sak au šalia sėdinčiam draugui, — antraip aš užmigsiu.

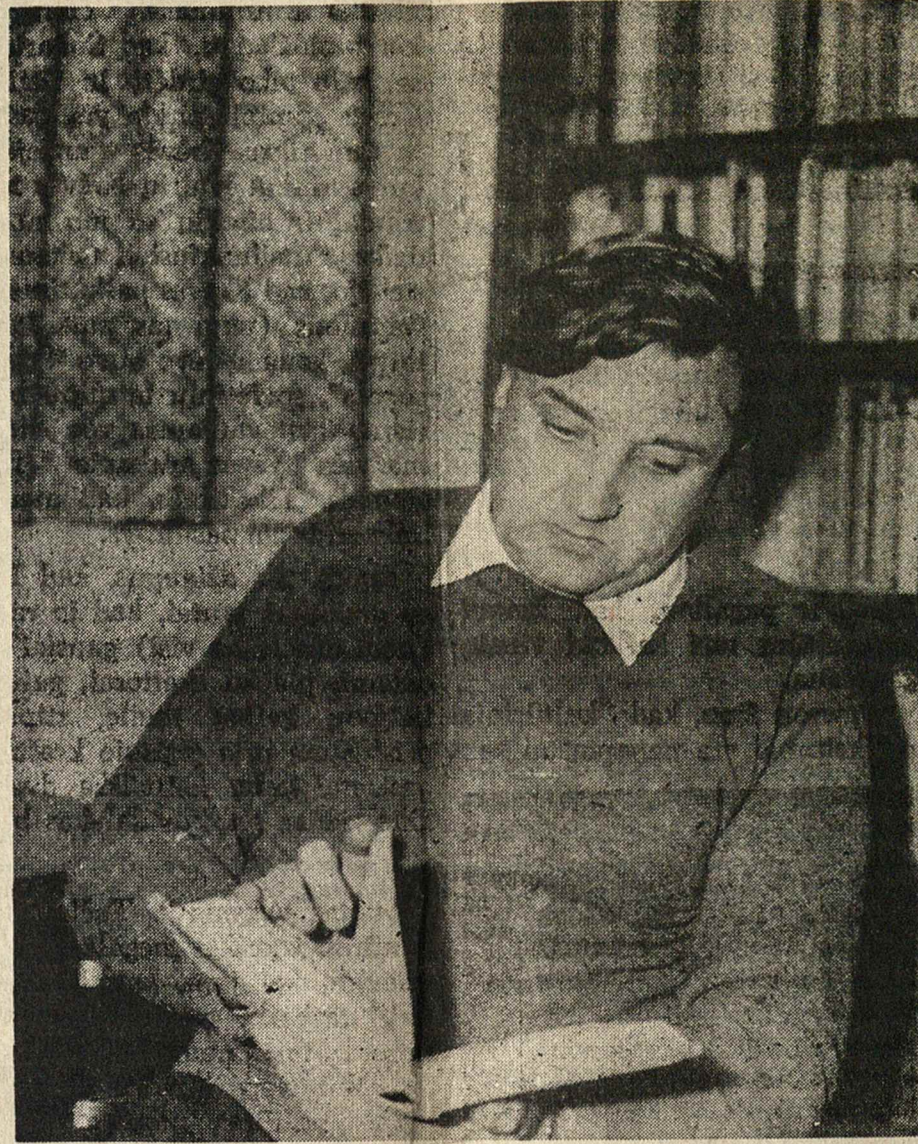
Draugas rėvėsi mašinoj. — Sakyk ką nors, sakyk kokią nors istoriją, — kartočiau ir purč au galvą, lyg baidydamas nuo akių miglą.

Žinoma, draugas pradeda pasakoti. Baronas pareina į pirmą asmenį. Bet nežiūrinto, kad jo pasakojimas gana įdomus, skaitytojas ir rašytojas užmiršta situaciją, kur veiktas vyksta. Užmiršta naktį, mažus žmogelius braškančioj skardinėj dėžėj, įtampą. Žodžiu, ši maniera kalbėti pirmuoju asmeniu ne be pavojų. Novelės tampa apsakymais.

Tiesa, Baronas neprasimanofantastiškų siužetų, neitiki-mų istorijų. "Išdžiūvusioj lanko" vaizduojamoji buitis yra smulkī, kasdieniška, kai kada kronikiška. Baronas nevengia pavaizduoti ir išeivijos skaudulių — vedybinės neištikimybės, gentkarčių konflikto, kada kalbūnas praregi, jog jis vaikams

pasidarė visiškai svetimu, neapykantos, kuri iškeroja tarp išeivių šeimų. Toji tematika ir pomėgis pasakoti pirmu asmeniu suteikia Barono kūriniams autentiško, išgyvento dalyko pobūdį, bet dažnai juos ir nupigina. Tarsi tai būtų surinkti, ir nekažinkiek apdailinti pasakojimai, nugirsti kažkur vasarvietėj, plažė, ar karčiamėlėj. Apybraižos...

Savaime aišku, ne visų jų turinys vienodai įdomus. "Prie-

Vyt. Račkausko nuotraukoje ALOYZAS BARONAS

šingumai", sakysim, yra iš-tėstas, nuobodokas ir net lėkš-tokas pasakojimas, kaip tetušis laimėjo lažybas susibūliulau-ti su piktų šunimi. Novelė "Žvaigždikis" — autoriaus an-tikomunistinių jausmų deklara-cija. "Ketvirtasis įsakymas" vien škiečiai metmenys, vien užuomazga kažkam, kas galėjo išsivystyti į romaną, ar dra-minį veikalą.

Dažnas Barono apsakymas, ar tai, ką jis vadina novele, atrodo tokiu platesnio prozos kūrinio konspektu. Tokia, sa-kysim, yra "Priesaika", kurią Baronas nupigina paskutinių ei-lučių "afidevitu":

"Aš pažįstu Kalkį. Ir teisin-gai visi šaukia, kad jis nemoka gyventi. Jei mokėtų, argi būtų praradęs koją už tą, kurį sau ir savo motinai buvo prisiekęs užmušti".

"Sentimentalumas yra žmo-gaus priešas", sako Baronas vienoj savo novelių. Tenka pri-pažinti, kad jei kada autorius ir buvo sirges sentimentalumu, jis tikrai iš tos ligos išsigydy. Kas be ko, aukštaitiška jo pri-gimtis linkusi į lyrizmą, ir jis nepagaili vietomis elegiškių gamtos aprašymų, dažnai tik stabdančių pasakojimą. Miesto peizažo aprašymuose autorius nepastebėjęs mini vis tuos pa-čius dalykus. Ypač dažnai Ba-ronas kartoja žodį "graudulus".

Bet jei esama "Išdžiūvusioj lanko" melancholijos, graudu-lio ir nuovargio, tai jie pasie-kia klausytoją dėka vaizduoja-mų personažų. Nėra tai sudė-tingos psichologijos žmonės. "Realios istorijos" Dilys netgi visiškai glūšas. Bet daugumas jų — likimo aukos ir tai nuken-

tėję per naivumą. Kaip visada Baronas nepagaili komentaro, paaiškinimo. Kartais apsakymo pabaigoj kartais vidury (pa-lyginti, su ankstyvesniais kūrini-ais gal jų ir mažiau). Bet tiek tėvas išėjęs parnešti vaikams eglutės ir susirgęs plaučių už-degimu, tiek Bakutis sąžiningai gražinęs policijai rastus pini-gus, tiek Kalkys praradęs koją gindamas buožės turtą, visi jie liudininkai, kad gėris amžinai pralaimi. "Visas pasaulis, kaip Dievo akvariumas, šoka žmo-nės kaip mažos žuvelytės, žio-b-čioja ir trokšta. Žmogus vargs-ta, tačiau nemiršta giedodamas kaip pasakos gulbė. Dievas su-tvėrė daug akmenų kapų pa-minklams, ir to niekas negalė-jo pamiršti ir net gražiausią rytą". Tokį pamokomąjį įtarpą įterpia Baronas vienoj novelėn ir jis išreiškia gana gerai jo mizantropines nuotaikas. Visa knyga jomis persunkta.

Stipriausiom rinkinio nove-lėm yra neabejotinai tos, ku-riose jaučiasi autobiografinis elementas. Tai "Mano tėvo eg-lutė", "Atlaidai", dar galima būtų pridėti "Skolą" — jose mažiausiai išstetumo, bereika-lingų gamtos aprašymų, ge-riaušiai išspręsta atomazga. Tai šilti, jautrūs kūriniai džiū-giai pragiedriną buitinius Ba-rono apsakymus.

Vytautas A. Jonynas

ALANTAS IR
VAIČIULAITIS

Britanijoje veikianti Nidos leidykla išleido dvi naujas knygas. Tai Vytauto Alanto novelių rinkinys "Nemunas tėka per Atlantą" ir Antano Vaičiulaičio "Mūsų mažosios sesers" antroji laida.

GIMTASIS ŽODIS

AR VARTOTINAS NUDUOTI?

Dažnai tenka išgirsti sakant: *Jis nudaudo to nežinąs; Vaikas tik nudaudo ligonį.* Šis nudauti yra lenkų kalbos vertinys (udać), lietuvių kalboje jis vi-siškai nevartotinas. Jo vietoje galima sakyti dėtis arba apsimesti. Tad minė-tus sakinius galima taip pataisyti: *Jis dedasi (arba: apsimeta) to nežinąs; Vaikas tik apsimeta ligoniu.* Žodis nu-duoti mūsų kalboje vartojamas visai kita prasme, pvz.: *Nudavė dukrelę, nu-davė jaunąją už šimto mylių, už žalių girių, už didžiųjų vandenėlių* (liaudies daina).

GALIMAI, MATOMAI

Netaisyklingi sakiniai: *Reikia gali-mai labiau pažinti savo šalį; Žodynas turėtų būti galimai pilnas; Galimai ge-riau pasirošk; Jis matomai to nežino-jo; Ji matomai sirgo, kad neatėjo.* Tai yra rusų ar vokiečių kalbų vertiniai. Tuos netaisyklingus sakinius taip rei-kėtų pataisyti: *Reikia kaip galima la-biau pažinti savo šalį; Žodynas turėtų būti kaip galima pilnesnis (arba: kiek galint pilnas); Pasirošk kaip galima geriau; Matyt, jis to nežinojo; Matyt, ji sirgo, kad neatėjo.*

LYGVARA AR PUSIAUSVYRA?

Lygvara yra skolinys, verstas iš rusų ravnosiejė arba vok. Gleichge-wicht. O šie, be abejo, yra atsiradę iš lot. aequilibrium. Mes šiam reikalui jau nuo seniai turime pusiausvyrą. Yra ir būdvardis pusiausviras — pusiau pasiviręs. Tad tik šį lietuvišką žodį ir tevertokime, vengdami verstinės lyg-svaros.

ZINGEIDUS AR SMALSUS?

Daug kas vartoja žodį *zingeidus* vie-toje *smalsus*. Bet nei žmonių šnekamo-joje kalboje, nei mūsų senesniuosiuose raštuose šio žodžio neužtikame, jis pasirodo tik vėliau, pvz. Valančiaus raštuose. Šio būdvardžio daryba yra labai nebūdinga mūsų kalbai. Tai bū-tų žmogus, kuris "geidžia žinių". Jis greičiausiai bus sudarytas pagal vo-kiečių *neugierig* arba rusų *любозна-тель*. Jų tėra labai maža. Mes nelin-kę susidarinti sudėtinį būdvardžių su galūne — us.

NEVARTOTINI HIBRIDAI

Žodis, kurio viena dalis yra sava, o kita dalis svetima, vadinamas hibri-du (mišiniu), pvz. *nedasakyti, neda-*

miegoti, nedaeiti, nedateklus. Čia priešdėlis *da* yra slaviskas. Lietuvių kalboje nevartotini žodžiai su šiuo priešdėliu, tad minėtuosius žodžius reikia kaip nors kitaip išreikšti: *Neda-teklus = nepriteklus; Nedaeiti = ne-prieiti; Nedamiegoti = pakankamai neišsimegoti; Nedasakyti = nepasa-kyti iki galo, šį tą nutylėti ir pan.* Ži-noma, tokių hibridų yra ir daugiau, pvz. prof. M. Biržiška dainų tyrimo mokslo vadindavo dainologija. Čia pirmoji žodžio dalis yra lietuviška, o antroji graikiška. Pirmiau kai kurie varpinę vadindavo *varpinyčia*, o mo-kyklą — *mokslinyčia*. Šiuose žodžiuo-se yra slaviska priesaga — *yčia*. Tad šitie hibridai taip pat mūsų kalboje ne-vartotini.

ATSPAUSDINTI IR IŠSPAUSDINTI

Šie du žodžiai dažnai maišomi, bet jų prasmė skirtinga. *Atspausdinti* reiškia "atmušti", jau išspausdintą daly-ką iš naujo spausdinti (to reprint). Iš čia išvedamas ir daiktavardis *atspau-das*, pvz. *straipsnio atspaudas. Iš-spausdinti* — pirmą kartą spausdinti. Pvz.: *Šios dienos "Drauge" buvo iš-spausdintas įdomus straipsnis. Jį per-sispausdino ir kiti laikraščiai. Jis buvo atspausstas ir išleistas atskira brošiūrė-le.*

Šia proga reikia priminti, kad to-kiais atvejais kai kurių mūsų kores-pendentų labai mėgiamas tilpo yra nevartotinas. Nuolat tenka skaityti spaudoje: *Jo straipsnis tilpo šiame žur-nale; Prašau šį mano straipsnį patal-pinti jūsų redaguojamame laikraštyje. Veiksmazodis tilpti vartojamas tokiomis atvejais: Kambarys telpa 10 žmonių; Maiše tilpo 100 svarų grūdų. Bet tilpti visai negalima vartoti vietoj išspaus-dinti arba įdėti. Minėtus sakinius būtų galima taip parašyti: Jo straipsnis bu-vo išspausdintas šiame žurnale; Prašau šį mano straipsnį įdėti į jūsų redaguojamą laikraštį.*

DAIKTAS IR DALYKAS

Šie žodžiai yra dalinai panašūs, da-linai skirtingi. Pažvelgę į mūsų lietu-vių kalbos žodynus, gal ne visai aiš-kiai suprasime jų skirtumą, nes žodynuose dažnai pasakoma, kad daiktas yra dalykas, o dalykas — daiktas. Dar 1958 m. "Gimtojoje Kalboje" Pr. Skardžius mėgino aiškinti šių žodžių reikšmę ir vartojimą (G. K. 1958 m. nr. 2, psl. 23). Ten jis pripažįsta, kad šių

dvių žodžių reikšmės dažnai yra la-bai susipynusios, bet vis dėlto teigia, kad reikėtų skirti jų reikšmes. *Daiktas* gali būti tai, kas turi savo medžiagą, t. y. kiekvienas materialinis poįūčiais pagaunamas fizinio pasaulio dalykas (angl. thing, matter; pranc. object, chose; vok. Ding, Gegenstand, Sache; rus. предмет, вещь). Pavyzdžiai: *Dumplės yra naudingas daiktas į ka-miną pūsti (Donelaičiai); Imk dalį pini-gais, dalį daiktais; Nuėjęs į miestą, jis prisipirko visokių daiktų; Tas daiktas bus labai pravartus statybai; Kamba-ryje iš visų mano daiktų beliko tik ke-lios knygos; Jam tik meilės dalykai (ne: daiktai) terūpi; Jis tik pramogas telaiko naudingais dalykais; Moksl-ių tyrinėjimų dalykai dažnai esti di-džiai įdomūs; Psichologijos dalykas yra sielos tyrimas; Mūsų visuomenei kalbos dalykai nedaugiausia terūpi; Senojoje mokyklų programoje buvo nemaža ir nereikalingų dalykų; Savo universitetinėms studijoms jis pasirinko tris dalykus: kalbotyrą, literatūrą ir pedagogiką.*

Iš šių pavyzdžių matyti, kad daly-ko reikšmė yra žymiai platesnė negu *daikto*. *Daiktas* čia daugiau vartoja-mas konkrečia individualine fizine prasme, o *dalykas* yra visuotinė sąvo-ka — jis pažymi ne tik tai, ką mes po-jūčiais pagauname, bet ir ką galime tik mąstyti.

ATSLIEPTI KAM AR I KA?

Bendrinėje kalboje sakome: *Rūky-mas atsiliepia sveikatai; Jaudinimasis atsiliepia nervams.* Čia nebūtų tikslu sakyti *atsiliepia į sveikatą ar į nervus*. Šiam teigimui įrodyti turime daug pa-vyzdžių iš gyvosios žmonių kalbos, pvz.: *Ta liga jam labai atsilieps (Vil-kaviškis); Rašybos klaidos neigiamai atsiliepia žodynėlio gerumui (Jablons-kis); Vaikeli, tau atsilieps motinos ne-gerbimas (Marijampolė).*

Bet kai veiksmazodis *atsiliepti* reiškia atsakyti šaukiant, atsisaukti, tai vartojamas su prielinkniu j, pvz.: *No-rėčiau, kad atsilieptum į mano laišką; Į motinos šauksmą tuoj atsiliepė vai-kai.*

VEIKSMAŽODŽIO TAPTI VARTOJIMAS

Veiksmazodis *tapti* reiškia kuo nors darytis, virsti, pvz.: *Vaikas tapo vyru; Senelis tapo dideliu ligoniu.* Bet mūsų raštuose ir šnekamojoje kalboje tenka kartais išgirsti tokius pasakymus: *Laimėjimas tapo pasiekimas; Mokiny-s tapo nubaustas; Priešas tapo nugalė-tas.* Šiuose sakiniuose su veiksmazō-džiu *tapti* yra sudaryti sudurtiniai lai-kai, bet šios rūšies daryba mūsų bend-

rinei kalbai nėra teiktina. Ir Jablons-kis, ir kiti mūsų kalbininkai šias klai-das visuomet taisydavo. Minėtuose sakiniuose, užuot sakius *tapo*, reikėtų sakyti *buvo*, nes sudurtiniai laikai yra sudaromi iš veiksmazōdžio *būti* ir da-lyvio. Pvz.: *Laimėjimas buvo pasiek-tas; Mokiny-s buvo nubaustas; Priešas buvo nugalėtas.*

Čia dar galima pastebėti, kad veiks-mazōdis *tapti*, ypač kai vartojamas su priešdėliu *pri*, turi ir kitokią prasmę — *prikibti, prilipti, prisidėti, prisitaikyti*, pvz.: *Prie jo liga pritapo; Svetimos avys pritapo prie mūsų kaimenės; Jis vis nepritampa prie visos klasės.*

AR VARTOTINAS POSAKIS TO PASĖKOJE?

Pirmiausia reikia žvilgtelti, ar var-totinas šis abejotinos darybos žodis *pasėka*. Nors kalbininkai jo griežtai nesmerkia, bet būtų geriau apsieiti be jo. Jo vietoje mes turime daug geresnį žodį *pasekmė*, kurį ir turėtume vartoti. Kai kuriuose lietuvių kalbos žodynuo-se (pvz. "Lietuvių kalbos vadove") žo-džio *pasėka* visiškai nėra.

Bet jeigu ir nevartotume žodžio *pa-sėka*, tai ar galima būtų sakyti *to pa-sėkmėje*? Tai yra vertinys iš svetimų kalbų, pvz. angl. in consequence of, vok. infolge der, rus. в результате чего. Šis vertinys visuomet mūsų kalbinin-kų buvo smerkiamas ir taisomas. Tad yra taisytiniai tokie sakiniai: *Tokio ra-ginimo pasekmėje (Dėl tokio raginimo) jis ryžosi imtis šio darbo; Koncerto ne-pasisekimo pasekoje (Dėl nepasiseku-sio koncerto arba Koncertui nepasise-kus) solistė metė dainavimą; Šių įvy-kių pasekmėje (Dėl šių įvykių) gali kil-ti karas.*

KAS YRA SIMPOZIUMAS?

Dabar labai madoje įvairūs simpo-ziumai. Štai praėjusį rudenį Čikagoje buvo suruoštas mokslo simpoziumas, neseniai Lietuvių Bendruomenė buvo suorganizuavusi jaunimo simpoziumą, dažnai įvairios organizacijos, ypač jaunimo, ruošia savo simpoziumus. Kas yra tie simpoziumai, mes visi maž-daug numanome, bet gal kai kas ky-la klausimas, iš kur tas keistas žodis. Ar jis vartotinas? Ar mes neturime ki-to tinkamesnio lietuviško išsireiškimo?

Šį žodį mūsų jaunimas, be abejo, pasiskolino iš anglų kalbos, bet jis nėra angliškos kilmės. Symposium yra lotyniška graikiško žodžio symposion forma. O ką reiškia graikiškasis žodis symposion? Websterio žodynas jį iš-verčia labai paprastai — *a drinking party*. Lietuviškai pasakytume — *"nu-gerimas"*. Šis daiktavardis kilęs iš veiksmazōdžio *sympinein* — *drauge gerti*. Tad pirmą kartą symposion pras-

mė buvo tam tikras pokylis ar šventė su išgėrimais, muzika ir pasikalbėji-mais. Senovės graikai tuose savo sim-poziumuose ne tik gerdavo ir klausy-davosi dainų bei muzikos, bet ir kal-bėdavosi, diskutuodavo, pasikeisdavo idėjomis. Į modernias kalbas patekęs, šitas žodis buvo "apvalytas" nuo gė-rimų ir dainų — pasiliko tik diskusijos bei pasikeitimai idėjomis.

Dabartinėje vartosenoje simpoziu-mas yra: 1. susirinkimas ar posėdis, kur keli asmenys išreiškia savo idėjas kuriuo nors klausimu; 2. įvairių idėjų bei nuomonių rinkinys, paskelbtas spaudoje; 3. mokslinė konferencija bei diskusijos.

Reikia dar pastebėti, kad ir senovės graikų kalboje šis žodis ne visuomet buvo vartojamas tik ta pirmą kartą puo-tavimo prasme. Vėliau dažniausiai simpoziumo vardu buvo vadinami filo-sofinio ar literatūrinio turinio dialogai bei veikalai.

Ar mums šis žodis priimtinas ir var-totinas? Manytume, kad taip, ypač kad nėra kuo jo tikamai pakeisti. Mes, kaip ir kiekviena kultūringa tau-ta, savo kalboje turime ir daugiau lo-tyniškos ar graikiškos kilmės žodžių. Jeigu kas nors siūlytų išmesti simpo-ziumą, kaip nepageidautingą svetimybę, tai reikėtų išmesti ir daugelį kitų lotyniškos ar graikiškos kilmės žodžių, kurie jau seniai mūsų kalboje prigijo ir be kurių būtų sunku išsiversti.

VIENAS KITAS NEVARTOTINAS AR KLAIDINGAI VARTOJAMAS ŽODIS BEI POSAKIS

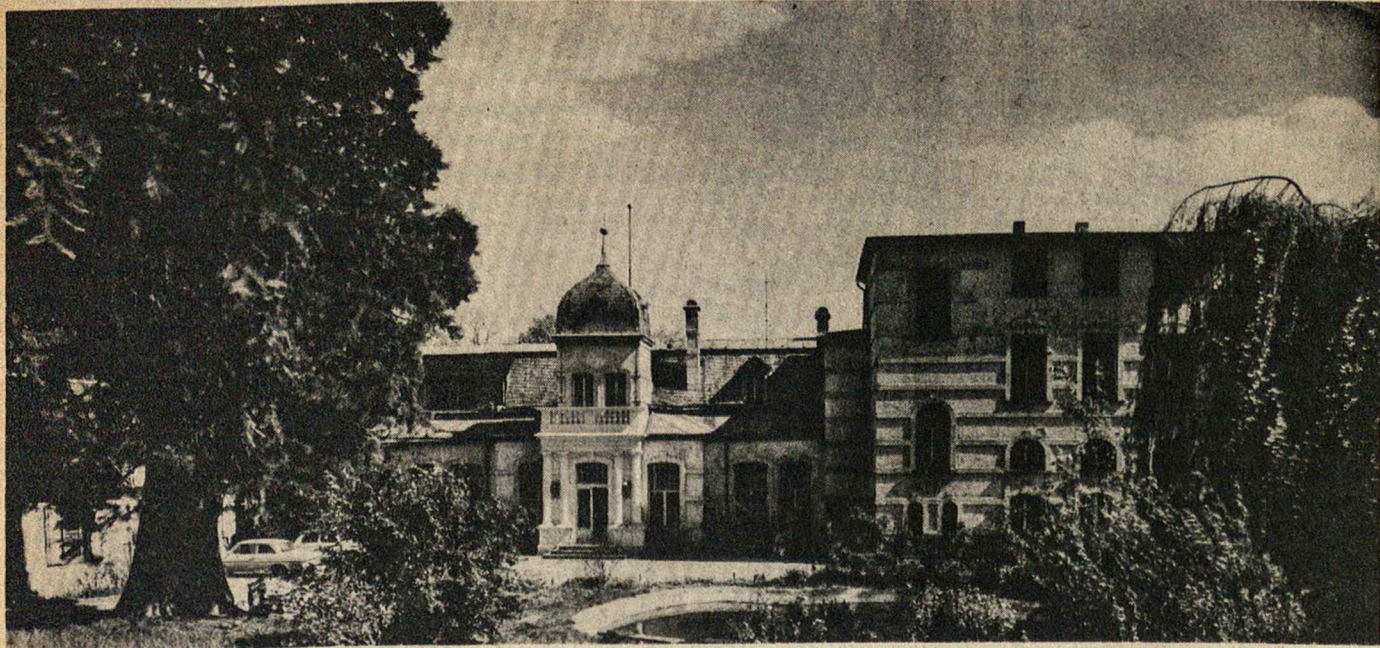
Su juo aš palaikau tamprus (= glaudžius) ryšius. Jis buvo skaitomas (= laikomas) genijum. Kasmet kyla žmonių gerbūvis (= gerovė). Buvo su-šauktas visuotinis (= visuotinis) susi-rinkimas. Atbėgo kudlotas (= gauruo-tas) šuo. Rubežius (= Siena, Ribai). Sutaupos (= Santaupos). Pailšelis (= Pieštukas). Papėdininkas (= Palikuo-nis). Žestas (= Mostas, Gestas). Sa-vistovus (= Savarankiškas).

REDAKCIJOS PASTABA

Kaip jau šių metų pradžioje buvo minėta, "Gimtojo Žodžio" skyrių redaguoja ir tvarko pats "Laiškų Lietu-viams" redaktorius. Paruošus spaudai visą medžiagą, ją peržiūri prof. P. Jo-nikas. Kiekvieno numerio antrajame viršelio puslapyje pažymima, kad prof. P. Jonikas yra kalbos skyriaus patarėjas, bet jis šio skyriaus nereda-guoja ir netvarko. Tad kalbos skyriaus reikalais prašome jo netrukdyti, o kreiptis tiesiai į "Laiškų Lietuviams" redaktorių.

(Laiškai lietuviams)

Annabergo skliautuose

Tur būt, surastume tris pagrindines priežastis, kodėl Annabergo rūmai kartais gali išvirsti antruoju ir — svarbiausia — jaunatvišku lietuviškuoju židiniu Vakarų Vokietijoje.

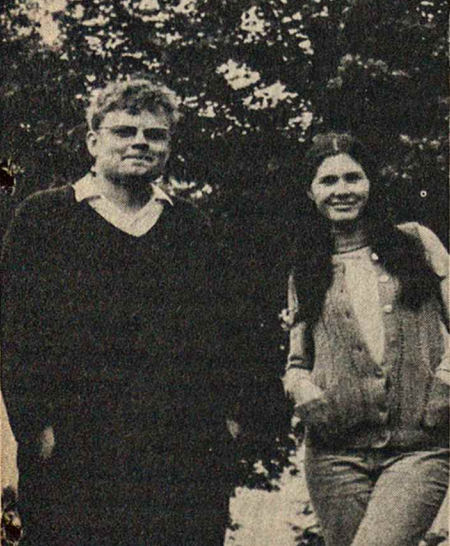
Pirmoji priežastis, be abejo, būtų patys rūmai ir jų šeimininkas kun. J. Urdzė. Šeimininkas malonus, rūpestingas, savo svečius visuomet atidžiai globoja, ir jis vadovauja Baltiečių studentų sąjungai, kuriai Annabergo rūmai ir priklauso.

Rūmai stovi ant žalumynuose paskendusios kalvos Bad Godesberge, Bonnos priemiestyje, ir jie iš tikrųjų lengvai pasiekiami šiaurės vakarų Vokietijos gyvenantiems lietuviams. Bent lengviau kaip Huettenfeldas su Vasario 16 gimnazija, kuri yra pietinėje Vokietijoje.

Annabergas yra bendrabutis su patalpomis, kurios puikiai tinka suvažiavimams, suelgoms, konferencijoms, o rūmų šeimininkas tokius susibūrimus paprastai labai kruopščiai globoja.

SMEGENYS IR JAUNATVĖ

Bad Godesberge ir Bonnoje susispietę gražūs būrys gudrių ir judrių lietuvių. Pačiuose Annabergo rūmuose šiuo metu gyvena dabuvę Vasario 16 gimnazijos auklėtiniai: Andrius Šmitas ir Romas Šileris. Pačiame mieste gyvena Vokietijos lietuvių socialdemokratų draugijos valdybos pirmininkas dr. V. J. Bylaitis, netoliese gyvena ir K. Dikšaitis, tų pačių lietuvių socialdemokratų tarybos pirmininkas. Bonnoje įsikūręs žurnalistas W. C. Banaitis, vokiškos Eltos biuletenio redaktorius, o Bonnos universitete profesorijauja dr. Z. Ivinskis, kuris pabrėžtino pristatymo skaitytojams, žinoma, nereikalingas.

A. Šmitas ir T. Bogutienė

Tokia smegenų ir jaunatviškos energijos koncentracija, matyt, ir skatina lietuvių Annabergo rūmuose organizuoti įvairius renginius. Viena iš aktyviausių organizatorių be bus vadinamoji Liet. Bendruomenės atstovybė prie Šiaurės Reino-Vestfalijos provincijos vyriausybės.

ŠIOKS TOS PAVYDAS

Vokietijos lietuviams kiti iš tiesų turi pagrindo šiek tiek pavydėti. Jodka kita valstybė tau-

tinų mažumų taip akivaizdžiai neremia, kaip V. Vokietija. Prie kiekvienos V. Vokietijos provincijos vyriausybės veikia LB atstovybė, kuri paprastai gauna subsidijas kultūrinei veiklai remti. Vienur tos atstovybės gauna daugiau, kitur mažiau, o Š. Reino-Vestfalijos atstovybė tokių subsidijų gauna bene daugiausiai. Gaunamas lėšas toji atstovybė, atrodo, moka prasmingai panaudoti. Ir labai dažnai lietuviški renginiai vyksta kaip tik Annabergo rūmuose.

Birželio 6-7 d. savaitgalis Annabergo rūmuose sutraukė beveik pusšimtį jaunų lietuvių. Tai buvo vadinamasis "jaunimo seminaras", nors tai gal ir kiek perskambus žodis tokiame susibūrimui pavadinti. Seminarą suorganizavo minėtoji LB atstovybė, tačiau to seminaro turiniu savarankiškai rūpinosi patys jaunieji. Moderatoriumi buvo Romas Šileris, jam talkininkavo A. Šmitas, Vokietijos LB Jaunimo sekcijos pirmininkas, ir kiti jo bendraamžiai.

Jaunimas ir senimas bendradarbiauja

Seminaro tvarkytojai vengė visam renginiui suteikti tą tradiciškai sausą akademinį pobūdį, bet stengėsi eiti vadinamojo teach-in keliu, kas jiems dailinai ir pasisekė.

VYRĖLESNIS JAUNIMAS

Jaunas kunigas J. H. Šulcas kalbėjo apie naujų kelių ieškančius jaunos žmones. Tai buvo pirmoji renginio paskaita, visi dalyviai dar nebuvo suvažiavę, ir diskusijose pirmoje eilėje dalyvavo ne pats jaunimas, bet, sakykim, vyrėlesnis jaunimas. Tema ir išsivystęs pokalbis lietė ne grynai lietuviškus klausimus, bet dabarties jaunimo nerimastį apmai. Į diskusijų ugnį pateko netgi garsiosios praeitų metų Chicago policininkų muštinės su maištaujančiais jaunaisiais ir klausimas, ar spauda, televizija ir radijas tokius įvykius iš tikrųjų objektyviai pranešinėja.

Neramūs ir judrusis Artūras Hermanas savo pranešimu iš tikrųjų provokavo, tiesiogiai kreipdamasis į patį jaunimą, ne vyresnį kaip 30 m. amžiaus.

Ar tu apamai supranti lietuvių, jų pasaulėvaizdį ir jų tikslus, — klausė A. Hermanas. Ar kartais nejauti, kad lietuvių — atseit, vyresnieji — tavęs nesupranta? O gal tie prie lietuvių išieivijoje prisirišu-

Rintis diskusijų metu

sieji tėra svajotojai, praeityje gyvenę žmonės, kurie nesupranta gyvenimiškos padėties? Ar tau dar nenusibodo tos nuolatinės šnekos apie Lietuvą? Jaunimui sienos tarp tautybių šiais laikais baigia nykti, tad kam dar ta lietuvių sau galvą kvaršinti? Kokia apamai prasmė lankyti Lietuvą? Italiją aplankyti yra pigiau, o, be to, Italijos gamtovaizdžiai gražesni? ...

BIOLOGIŠKAI IR PRAGMATIŠKAI

Klausimai iš tikrųjų buvo provokaciniai, reikalaujantieji susimąstyti, pagalvoti, paieškoti atsakymo. Tema pokalbio metu plėtėsi ir šakojosi, į diskusijas ilgainiui įsijungė visų generacijų atstovai, pradedant vyresniaisiais, kaip, pvz., kun. J. Urdzė ir L. Vilčinskas, ir baigiant pačiais jauniausiais. Į tautybės klausimą vyresnieji žvelgė maždaug biologiškai, atseit, jei tavo tėval lietuviai, tai ir tu esi lietuvis, nors ne žodžio lietuviškai nemokėtum ir nieko apie Lietuvą nežinotum. Tuo tarpu jaunieji klausimą statė grynai pragmatiškai: jei jautiesi lietuviu, tai ir esi lietuvis.

Susidarė ispūdis, kad tautinės tapatybės klausimas jauniems iškilo visu aštrumu. Tai, matyt, apamai bendra te-

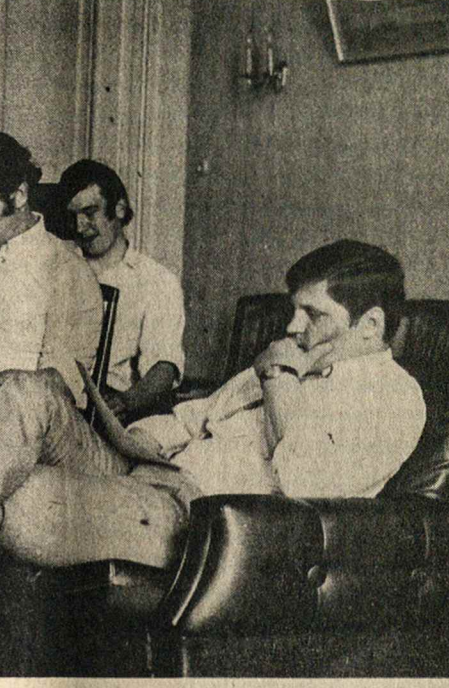
K. Dikšaitis

ma visiems jauniems lietuviams išieivijoje, bet V. Vokietijoje ji bene opiausia.

Didelė dalis lietuviškojo jaunimo V. Vokietijoje ir Vakarų atvyko, palyginti, neseniai. Tai vadinamieji repatriantai, kurie gimė, augo ir mokyklą lankė Lietuvoje, ir į Vokietiją atvykti galėjo, nes įrodė vokišką kilmę arba buvo gimę Klaipėdos krašte. V. Vokietija juos svetingai priėmė, suteikė finansinę paramą įsikurti, tačiau jų dauguma vis dėlto jaučia lietuviškai, jų galvosena yra lietuviška, atseit, jie yra lietuviai.

MARKETPARKIŠKA KULTŪRA

Savotiška įtampa tarp jų vokiškos aplinkos, kurioje jie gyvena, ir jų lietuviškos dvasios, matyt, yra. Kai vienas vidurmažis diskusijų dalyvis nurodė, kad pats jų dalyvavimas tokiame renginyje yra akivaizdus jų lietuviškumo patvirtinimas, ir kad jie iš tiesų tenori susirasti teoretišką definiciją tam, kas jau yra, Andrius Šmitas,

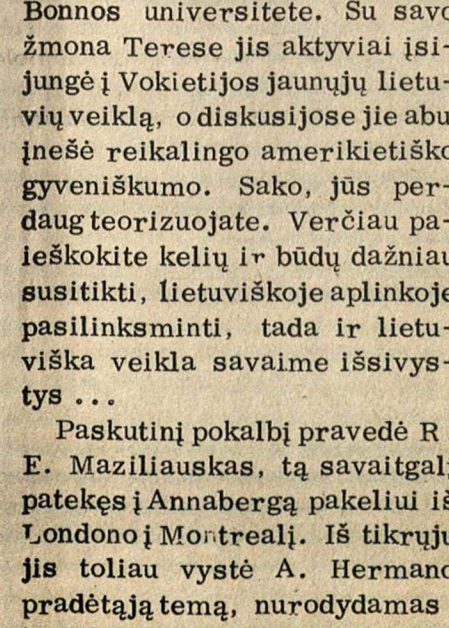
Rintis diskusijų metu

sieji tėra svajotojai, praeityje gyvenę žmonės, kurie nesupranta gyvenimiškos padėties? Ar tau dar nenusibodo tos nuolatinės šnekos apie Lietuvą? Jaunimui sienos tarp tautybių šiais laikais baigia nykti, tad kam dar ta lietuvių sau galvą kvaršinti? Kokia apamai prasmė lankyti Lietuvą? Italiją aplankyti yra pigiau, o, be to, Italijos gamtovaizdžiai gražesni? ...

BIOLOGIŠKAI IR PRAGMATIŠKAI

Klausimai iš tikrųjų buvo provokaciniai, reikalaujantieji susimąstyti, pagalvoti, paieškoti atsakymo. Tema pokalbio metu plėtėsi ir šakojosi, į diskusijas ilgainiui įsijungė visų generacijų atstovai, pradedant vyresniaisiais, kaip, pvz., kun. J. Urdzė ir L. Vilčinskas, ir baigiant pačiais jauniausiais. Į tautybės klausimą vyresnieji žvelgė maždaug biologiškai, atseit, jei tavo tėval lietuviai, tai ir tu esi lietuvis, nors ne žodžio lietuviškai nemokėtum ir nieko apie Lietuvą nežinotum. Tuo tarpu jaunieji klausimą statė grynai pragmatiškai: jei jautiesi lietuviu, tai ir esi lietuvis.

Susidarė ispūdis, kad tautinės tapatybės klausimas jauniems iškilo visu aštrumu. Tai, matyt, apamai bendra te-

K. Dikšaitis

AL. GIMANTO SKILTIS

LAI DOTUVĖS: ČIA AR ANAPUS?

Neseniai viename tautiečių susitelkime iškilo diskusijos apie... laidojimo galimybes Lietuvoje. Ši tema gal ir kiek ramesnė ir ne tiek iššaukianti, kaip visos tas painios santykių su sovietinima Lietuva kompleksas, nes lietuvių tik mirusių. Tad ir įkaitusių aistrų pasireiškimų, rasi, bus kur kas mažiau ir visos reikalas galėtų būti diskutuojamas visai šaltai.

Štai, tų pokalbių metu girdėtos nuomonės. Vis ir vis daugiau ir garsiau girdime savųjų tautiečių pageidavimus, kad mirę jie norėtų būti palaidoti savo tėvynėje,

nyks, jei tesistengsime išsaugoti tai, ką atsivežėme iš Lietuvos. Todar mažda: reikia lietuvišką kultūrą ir apamai lietuvių toliau vystyti, lietuviškai išgyventi gyvenamąjį momentą...

Vokietijos LB Jaunimo sekcijos pirmininkas Andrius Šmitas surinko duomenis apie 70 nuos. jaunimo tarp 16 ir 30 metų amžiaus. Iš 274 apklaustųjų tik 152 kalbaliu lietuviškai. Tai, tur būt, vidurkio proporcija. Britanijoje, atrodo, daug mažesnis jaunimo nuosimtis tebekalba lietuviškai, o Kanadoje, Australijoje ir JAV — didesnis.

Vokietijos jaunimas, kaip šiame seminare matėsi, yra skeptiškas, bet vis dėlto neabejotinai lietuvišką nuotaką. Nedžiūnas, bet, matyt, tipiškai galėtų būti ir šitas pavyzdys. Vasario 16 gimnazijos abitu-

likti amžinai ilsėtis priglausti gimtosios žemės. Apie tai patys dar gyvi būdami kalba, kiti tai įsakmiai pamini ir savo testamente. Dar kiti balsai girdimi nekrologuose, spaudoje, ar mirusių bičiulių tai pabrėžia atsiveikimo žodžiuose laidojimo metu.

Vadinasi, mintis yra aktuali ir neužmirštama bei nuolat kartojama. Dažniausia prie to viso pridedama: "kai bus Lietuva laisva". Tai, žinoma, labai gražūs žodžiai, bet, kaip teko girdėti, kai kas prisibijo, kad iki to laiko kai Lietuva atgaus laisvę, galimas dalykas, nebeliks ir tokių artimųjų, kurie norėtų sau užsikrauti papildomą našą ir gabenti senokai mirusio palaikus tėvynėn.

Tuo tarpu, pats kraštas, bent iki šiol, šioje plotmėje neįsijungė į jokią diskusiją, nei ragina, nei neigia galimybes būti palaidotam Lietuvoje.

Tiesia, žinoma keletas atvejų, kada urnos su kremuotų kūnų pelenais buvo nuvežtos Lietuvon ir palaidotos. Sovietinis režimas iš to, atrodo, didelio propagandinio triukšmo nesukėlė. Tad ir kokios ryškesnės išvados iš to fakto negalėtų būti daromos. Viena, kuo tikrai nereikėtų abejoti, tai faktas, kad tūlių mirusiųjų sovietinis režimas tikrai neįsileistų, nes tokie mirusieji, kad ir negyvi, dar vis galėtų būti pavojingi režimo mozaikai. Štai, neabejojame, jie niekad neįsileistų nei prez. A. Smetonos, nei prof. Myk. Biržiškos palaikų. Režimas tiek tikrai nedrįstų rizikuoti.

Be eilinius asmenis gal ir nebūtų trukdymų pervežti ir palaidoti gimtinės kapinėse. Be abejo, tokios laidojimo kainuotų tikrai daug, nors, toli gražu, ne visos pinigais eiti sovietinio išdo naudai. Be to, jei prisiminsime, kad turime savųjų tarpe pasiturinčių asmenų, kurie savo artimiesiems sugeba pastatyti antkapinius paminklus, kaštuojančius keletą tūkstančių dolerių, matysime, kad pinigais kitam gal ir nebūtų problema. Tai jau būtų daugiau pasirinkimo ar nusistatymo reikalas.

Žinoma, bus tautiečių, kuriems visiškai vistiek, kur likti amžinam poilsiui. Bus tokių, kurie pageidauja jų palaikus pervežti Lietuvon, kai kraštas bus laisvas, bus ir yra tokių, kurie norėtų net ir dabar būti palaidoti, ne kur kitur svečioje šalyje, bet tik savo gimtinėje, nors ir svetimųjų tvarkomoje, motyvuojant, kad žemė ten kiekvieni atveju buvo ir yra likusi lietuviška, mūsų protėvių kaulus priglaudusi.

Nederėtų nei vieno toklo pageidavimo ar noro iškart atmeti, net jeigu kas tikrai norėtų savuosius palaikus priglausti tėvynės žemėje. Tokiems vargiai ar tikrų mūsų dažnai naudojamas priekaištas, kad tai būtų pasitarinimas okupantui. Vargiai. Bent jau nedidesnis, kaip vis gausėjantis išievių lankytojų srautas Lietuvon, kurie taipgi turi pildyti visokiausias sovietines blankas, anketas ir mokėti vakarietiška valiuta sovietinėms įstaigoms. Kiekvieni atveju privatus privačių kitų valstybių piliečių keliaiimas vargu ar gali būti laikomas bet kokio pripažinimo aktu.

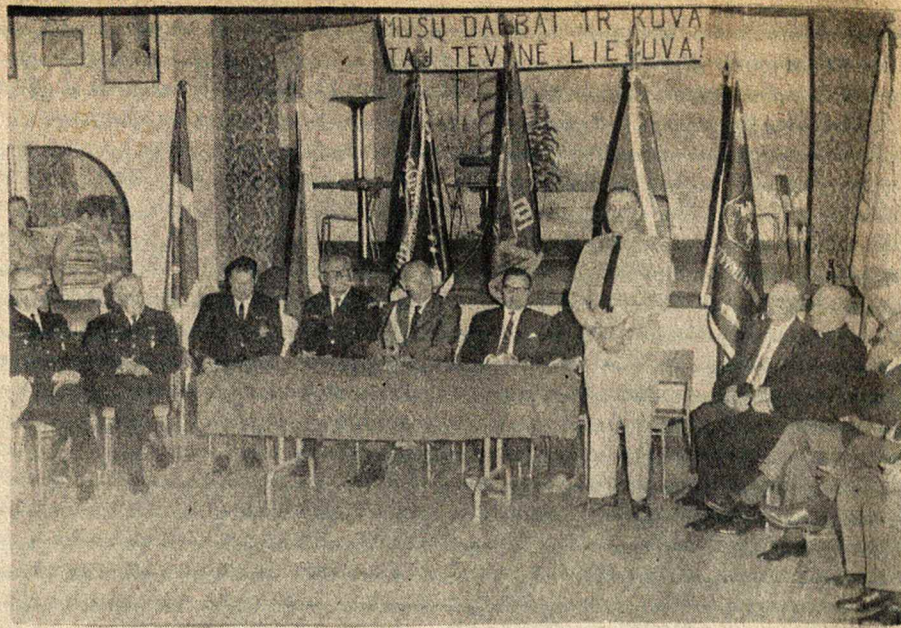
Delhi - Tillsonburg

KANADOS ŠAULIŲ ŠVENTĖ

Dehlyje, Ontario provincijoje, kur nemaža lietuvių yra neblogai išsikūrę tabako ūkiuose, birželio 27-28 d. d. įvyko Kanados šaulių rinktinės metinis suvažiavimas-šventė ir renginio šeimininko — Dehlio DLK Gedimino šaulių kuopos 10 metų gyvavimo sukaktis.

Šventėje dalyvavo Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinai, ŠS c. v-bos pirm. V. Tamošiūnas, KLB Kr. v-bos pirm. dr. S. Čepas, Vyties kryžiaus kavalerius, garbės šaulys J. Preikšaitis, Toronto sav. kūr. skyr. pirm. V. Štreitas, šaulių Garbės teismo narys M. Šnapštys ir nemažas skaičius šaulių iš Detroito, su pirmininkais L. Šulcu ir M. Vitkumi priešakyje.

Prieš pačią šventę įvyko Kanados š. rinkt. valdybos ir kuopų pirmininkų taraybūnis posėdis. Šventę atidarė c. v. vicepirm. ir Dehlio kuopos pirm. St. Jakubickas. Be jau minėtų svečių, garbės prezidentuman buvo pakviestas kun. dr. J. Gutauskas, St. Jokubaitis, V. Keturakis, P. Ka-

Kanados šaulių šventės garbės prezidentas

napka ir A. Rastapkevičius. Įnešus Lietuvos, Kanados ir šaulių vėliavas, sugiedojus Lietuvos ir sugrojus Kanados himnų, tylos minute buvo pagerbti žuvusieji šauliai, kariai ir partizanai.

Šventės eigai vadovavęs St. Jokubaitis kreipėsi į jaunimą, kviesdamas stoti į šaulių eilę ir tęsti šaulių tradicijas ateityje, seniesiems pavargus. Po eilės sveikinimo kalbų, žodį tarė ir jaunimo atstovas A. Rastapkevičius, užtikrinęs vyresniuosius, kad jau-

nimas Lietuvą myli ir tęs lietuviškas šaulių tradicijas.

Meninę dalį atliko kun. B. Pacevičiaus paruoštas ir Rastapkevičiaus diriguojamas Dehlio jaunimo choras ir N. Narbutaitės ir A. Rastapkevičiaus vadovaujama Rodney tautinių šokių grupė. Vakare vyko linksmi šokiai ir buvo važiavimas moterų šaulių parengta vakariene.

Kitą dieną, sekmadienį, 11 val. ryto iškilmingas pamaldas laikė ir atitinkamą pamokslą pasakė garbės šaulys kun. dr. J. Gutauskas. Po pamaldų prie kryžiaus buvo padėtas Kanados š. rinktinės vėliavas, skirtas pagerbti už Lietuvos laisvę žuvusius šaulius, karius, partizanus ir karynešius.

Atsisveikinimo pletų metu buvo pasikalbėta, padainuota ir pasveikinti Petrai, Petrės, Povilai ir Paulės.

Šventei daug orumo sutelkė s-gos pirm. ir kitų garbingų svečių dalyvavimas. Apgalvesta, kad dėl susidariusių aplinkybių šventėje negalėjo dalyvauti Montrealio šauliai. O šventės rengėjams — Dehlio šauliams priklauso visų dalyvių nuoširdi padėka. P. G.

CALGARY

PO GYVATARO

V EŠNAGĖS

Žinutė gal pavėluota, bet jos atspindėiai gyvi.

Liepos 1 d. Calgaryje koncertavo Hamiltono liet. tautinių šokių grupė Gyvataras, ir savo uždavinį jis iš tikrųjų puikiai atliko. G. Breichmanienės vadovaujami šokėjai tikrai gražiai pristatė lietuviškuosius šokius. Lina Verbickaitė savo gražiu ir jautriu balsu žavėjo ne vieną kitatautį. Išeidamas dažnas sakė: "Nesuprantam jūsų kalbos, bet su dideliu malonumu jos garsų klausėmės"... Calgary švietimo vadovas dr. R. Warrenas, pats lankęsis

Kas nori, nors trumpam, pabėgti iš didmiesčio ir surasti ramaus ir gaivinančio poilsio, tas nepravažiuos pro TOMKŲ VASARVIETĘ, kuri yra ant pat Atlanto vandenyno ir turi visas sąlygas, apie kurias kiekvienas didmiesčio žmogus per ilgus metus svajoja.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite:

V. Tomkus

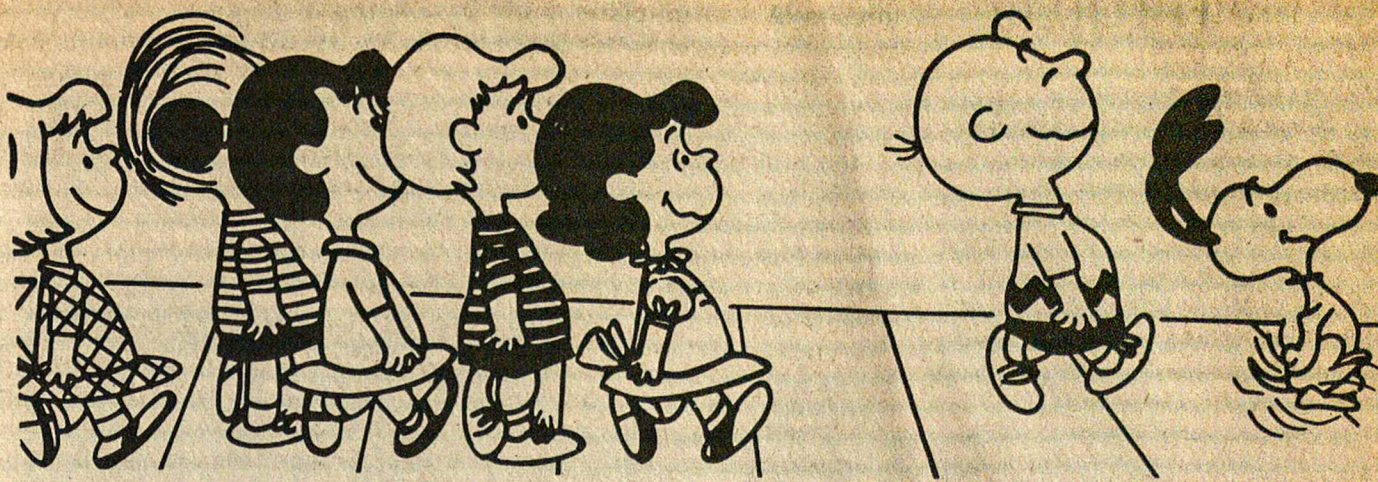
700 Ocean Dr.

Juno Beach

North Palm, FLA. 33403

arba skambinkite
(305) 844-3388

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir pooperacinis gydymas, Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji judesiai, — hidro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas, 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008 ***

— Kur šita gaujelė taip išsididžia keliauja? — Aišku, kad į Skrubio ūkį, į Nepriklausomos Lietuvos gegužinę... — Kada ji bus? — Sekmadienį, rugpjūčio 16 d.

HAMILTON

JEI NE TALKA, TAI...

Apie Hamiltono lietuvių veiklą NL puslapiuose kartais višiskai nieko nespausdinama, ir, jei ne nuolatinis Talkos skelbimas, galėtų atrodyti, kad Hamiltono lietuvių koloniją kažkokie katinai suėdė arba Kanados žemėlė prarijo.

Ne, Hamiltono kolonija tebėra gyva ir veikli. Nežiūrint to, kad liet. darbo baruose pirmųjų gretose tebestovi jau daug kartų matyti tie patys veidai, darbas sparčiai varomas pirmyn. Kiek blogiau su plunksnos darbuotojais-korespondentais: seni veteranai, atrodo, jau pavargo, o naujų taip pat mažai bemaityti. Taip, kad liet. pasaulis liko mažai painformuotas šio laikraščio puslapiuose, ką ir kur hamiltoniečiai veikia. O vis dėlto būtų gražu ir naujinga, kad pailsėję seni plunks-

Rusijoje, bet nematę Pabaltijos, pareiškė, kad lietuvių kultūra iš tikrųjų skiriasi nuo rusų. Jis, Gyvataru susižavėjęs, pastebėjo, kad išsivijoj augantis lietuvių jaunimas neišvirs į hipius, bet prisidės prie Kanados gerovės kilimo.

Gyvataro koncertas Calgary tepaliko nemalonų prieskonį: salė buvo pusiau pilna. Kodėl? — Nežinia...

Koncertą Calgaryje ruošė komitetas, kurį sudarė prof. K. Šalkauskas, prof. K. Lėderis, A. K-rausas ir K. Dubauskas. Komitetas pagamino ir viešose vietose iškabino šimtus koncertą reklamuojančių plakatus.

nos "graužikai" ir nauji savanoriai rastų noro ir laiko hamiltoniečius pagarsinti šio savaitraščio skiltyse.

Aną dieną iš angliškos karalijos į Hamiltoną atvyko trijų turistų šeima. Kiek pavaiškioję miesto gatvėmis, pradėjo skustis, kad ašarojačios akys, kvėpuoti darosi sunku. Tad nusprendė apsirūpinti dujokaukėmis. Tačiau visame mieste surado tik dvi. Viena atiteko žmonai, o kita jaunam jų prieaugliui, vyras liko be jos. Taip apsiginklavę, pasivaikščiojimą tęsė be ašarų. Vietos dienraštis išidėjo šios ginkluotos šeimos nuotrauką ir pasikalbėjimą — aprašė kaip sensaciją. Prieš keletą metų Hamiltoną vizituo-dama Anglijos karalienė jokios kaukės neprašė. Gal tada ir oras buvo geresnis?

Bendruomenės v-ba posėdyje, svarstė įvairius reikalus. Nuspręsta palaikyti glaudesnę ryšį su bendruomenės nariais

paruošė pranešimus radijui ir televizijai. Tiesa, kai kurie plakatai po poros dienų dingę... Finansinius sunkumus supratę, koncerto ruošą parėmė Calgary liet. bažn. komitetas ir Calgary liet. draugija. Ypač pažymėtinas A. Duda-ravičiaus indėlis ir triūsas ruošiant Gyvataro koncertus Vakarų Kanadoje. Jis Gyvataru rūpinosi iki pat grupės kelionės pabaigos Vancouveryje.

Gyvataras koncertavo ir Red Deer liaudies festivalyje Alber-toje, kur grupę pakvietė to festivalio komitetas. Komitete dalyvavo ir du lietuviai: M. Šepetienė ir A. Dubauskas. K. D.

laiškų forma. Šeimos švenčių progomis pasveikinti, mirčių atvejais pasiųsti užuojautos ir kitomis progomis parašyti. Tam reikalui jau spausdinami atitinkami atvirlaiškiai.

Sumesti metmenys ir Vasario 16 minėjimui. Šventės pagrindiniu kalbėtoju numatyta kviešti buv. Lietuvos min. pirm. gen. J. Černius.

Aukso žiedukus sumainė ir sukūrė liet. šeimą D. Latauskaitė su A. Enskaičiu vietos liet. bažnyčioje birželio 20 d. Jaunoji yra baigusi mokytojų kolegiją, jaunasis Reversono institute chemiją. Abu buvo veiklūs jaunuoliai. Sveikiname.

Z. P-kas

OTTAWA

ASISTENTĖ

Šimet aukščiausiais pažymiais ir su pagyrimu baigusį psichologijos-sociologijos studijas Otavos universitete, Rūta Čeputytė-Tremaine gavo stipendiją ir profesoriaus asistento pareigas daktarato laipsniui ruoštis tame pačiame universitete.

R. Čeputytė baigė Marijos gimnaziją Chicagoje.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pešiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA
IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

KELEIVIS

536 Broadway,
So. Boston, Mass.
02127 USA.

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-sius metus. Jį vienį giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todel, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių, jis turi ir moterų skyrių, Prenumer. tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SEJA

Tautinės, demokratinės minties meniškinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS

TREČIADIENI PER

CFMB

STOTI

BANGA 1410, 11.00 VALANDA, VAKARO

1053 Albanelle Cr.,
Duvernay, Mtl. P.Q.

TEL. 669-8834.

Programos vedėjas L. Stonkevičius

Geriausieji taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas

Nemokamas pilnas čekių pataravimas

Parduodame American Travelers čekius ir money orderius

Užtikrintas indėlių saugumas

Kapitalas virš \$1,850,000.00

MOKAME UŽ:

Depozitus 5%

Šėrus 6½%

Už vienų metų indėlius 8%

SKOLINAME:

Asmenines paskolas is 10%

Nekiln. turto paskolas is 9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus
6% už šėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¼% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus

8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupu dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

DOVANOS BE MUITO:

Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos ir radijo priimtuvai, šaldytuvai ir t.t.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirmą pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

• Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.

• Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

• Gyveną ne Toronto, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.

• Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

• Prieš pradedant ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti — mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.

• Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje. LIETUVIŲ ĮSTAIGA

DARBO VALANDOS:

pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;

šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUŽA

MONTRÉALIS

MŪSŲ SKAUTAI BALTIJOJE

Liepos 25 d. Baltijoje pradėjo stovyklauti mūsų skautai. Didelis skirtumas Baltijoje nuo praeitos vasaros. Daug padaryta įvairių pagerinimų ir patobulinimų. Tai nuopelnas Baltijos rėmėjų ir pačių skautų, kurie nuo ankstyvo pavasario plūso ir dirbo.

Baltija graži. Aplinkui stūkso aukšti, miškais apaugę kalnai, apačioje telkšojo gražus sidabro ežeras.

Jau šeštadienį suvažiavo dalis stovyklautojų, nors oficialus atidarymas tebuvo sekmadienį. Mūsų vyrai, kurių amžius nuo 13 iki 15 metų, tuoj ėmėsi darbo, nes reikėjo pastatyti palapines ne tik sau, bet ir skautėms. Palapinės miške pradėjo dygti, kaip grybai po lietaus. Prakaitas varvėjo veidais, nes diena buvo karšta. Bet ežero vėsus ir gaivinantis vanduo bematant pašalino prakaitą ir nuovargį.

Sekmadienio pamaldose žmonių buvo gana daug. Gražų, skautams pritaikytą pamokslą pasakė stovyklos kapelionas tėv. L. Zaremba.

Po pamaldų įvyko oficialus stovyklos atidarymas. Tarp aukštų eglų pakilo Kanados vėliava ir mūsų trispalvė. Aplinkui stovėjo skautai ir skautės. Tai gražus mūsų jaunimo būrys, atrodo, — apie 70.

Stovyklos viršininkas R. Otto visus pasveikino, nušvietė stovyklos tikslus ir perskaitė stovyklos programą.

Šią savaitę į vyr. skautų kursus iš Š. Amerikos Atlanto rajono atvyksta keliasdešimt vyr. skautų.

Stovyklos vadovybę sudaro R. Otto Niedvaras, kun. L. Zaremba, K. Barteška, D. Lukoševičius, A. Baršauskienė, S. Kucevičiūtė, R. Montvilaitė, D. Kerbelytė ir Žiurkevičiūtė. Šeimininkės: E. Kerbelienė ir G. Montvilienė. Ūkvedys — Žiurkevičius.

Sėkmės ir gero oro mūsų skautiškam jaunimui. A. A.

SU TARPTAUTINIŲ ATSPALVIU

Praeitą šeštadienį buvusios Laimos Bakaitytės ir Algio Bačėno sutuoktuvės Šv. Kaz. bažnyčioje buvo su iš tikrųjų tarptautiniu atspalviu.

Į vestuves atvyko visas didelis būrys torontiškių su kun. J. Ažubaliu priešaky, kuris jaunąją porą ir sutuokė. Be jaunojo tėvėlių T. V. Bačėnų, iš Toronto buvo atvykęs V. Bačėnas, F. V. Urbonai ir V. V. Stukai.

Vestuvėse dalyvavo ir daug newyorkiškių: A. Kaunas, G. Alksnienė, I. V. Alksniniai, Č. Sodaitienė su sūnumi Mindaugu ir dukra Birute ir J. E. Sodaiciūnai. D. A. Alksniniai atvyko iš Brocktono, JAV.

Jaunoji Laima Bačėnienė Montrealyje studijuoja, o Algis Bačėnas mokytoja. Medaus mėnesį jauniejį praleidžia Bermudoje.

GRĮŽO

AV klebonijos šeimininkė A. Vasiliauskaitė grįžo iš atostogų ir vėl eina savo pareigas.

VYTAUTO PATIKĖTINIŲ SUSIRINKIMAS

Montrealio Nepriklausomojo Vytautoklubo vad. "trustees", atseit, patikėtinių, visuotinis susirinkimas klubo patalpose šaukiamas antradienį, rugpjūčio 11 d.

Klubo turto valdymą perėmė Vytauto patikėtiniai iki rugpjūčio pabaigos turi sutelkti bent devynis tūkstančius dol., kad klubo turta neperimtų Montrealio miesto savivaldybė, kuriai klubas tokią sumą skolingas už neapmokėtus mokesčius. Patikėtinių valdybos pirm. A. Norkeliūnas pareiškė, kad "blogiausiu atveju šimtas patikėtinių sudės po šimtą dolerių, ir turėsime 10 tūkstančių neatidėliojamom skolom apmokėti".

Praeitą savaitę posėdžiavusi patikėtinių valdyba paruošė planus, kuriuos pateiks susirinkimui spresti. Svarbiausias dalykas esąs klubo svetainę pastatyti ant sveikų biznio pamatų. Jau esąs surastas tinkamas žmogus, tos srities specialistas, kuris sutinka perimti klubo svetainės reikalių vedėję pareigas.

MAUDYNĖS AMERIKOJE

Vidurvasario kaitra montrealiečius skatina ieškoti vėsenų ir patogesnių maudynių.

Praeitą savaitę į Amerikos Plattsburghą vėsos ieškoti išvyko E. P. Povilaičiai, D. A. Pusa-auskai ir M. V. Žiziai. JAV muito kontrolė, kuri pastaruoju metu itin uoliai ir gaisriškai tikrina sieną peržengiančius kanadiečius, lietuvių iškylautojus praleido be didesnio tikrinimo ir gaisaities.

AMERIKON VĖŽIŲ

Montrealiečiai I. A. Aneliūnai ir V. V. Remeikos, kartu su W. E. Baltuniais iš Otavos, praeitą savaitę išvyko į Mainą, JAV.

Kelionės tikslas — pasmugariauti Atlanto pakraščio vėžiais.

JAUNIMO GEGUŽINĖ

Liepos 19 d. Skrubio ūkyje mindaugiečių jūrų šaulių sukurtoji gegužinė praėjo jaučioje jaunatviškoje nuotaikoje.

Graži saulėta diena ir visiems žinoma vietovė sutraukė gražų skaičių ne tik nuolatinių gegužinių lankytojų, bet ir rečiau į gamtą išvykstančių.

Pirmas Montrealio jūrų šaulių viešas pasirodymas save pateisino tvarkingai, su tarabinio išjautimu praveista programa. Gausi suaukotų laimėjimų loterija ir gerai velkės bufetas rengėjams davė gražaus pelno.

Jaunimui skirta moderni džazo muzika savęs gal ir nepateisino. Jaunimas labiau domėjosi priziniu šaudymu, kuri jaunimo atstovai ir laimėjo. Geriausių šaudytojų pasirodė Žukauskas, antrąją vietą laimėjo jaunasis Povauskas, trečiąją — L. Urbanavičiūtė.

Gegužinės programą pravedė skyr. vadovas J. Zavys, Br. Kirstukas ir A. Urbonavičienė. Linkėtina ir ateityje sėkmingai vystyti skyriaus veiklą. J. Š.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems Jaunimo gegužinės tartininkams ir rėmėjams.

J. Urbonavičiūti, A. Urbonavičiūtėms, K. Buzaitėi, L. Grinkutei, M. Grinklenei, M. Kaspervaičiūnei, B. Kasperavičiūtei, K. Kiaušul, Baltic Woodworks Co. ir A. Kalvaičiui.

L. K. Mindaugo kp.
Jūrų šaulių skyr.

J. KAŠKELIS MONTREALYJE

Montrealyje praeitą savaitę lankėsi žinomas Toronto lietuvių verslininkas ir visuomenininkas dr. Juozas Kaškelis.

Svečias Montrealyje buvo verslo reikalais ir neturėjo daug laiko susitikti su Montrealio lietuviais.

MIRĖ

L. LIEPINAITIS

Montrealyje praeitą savaitę mirė 87 m. amžiaus sulaukęs Lukošius Liepinaitis.

Velionis buvo senosios ateivių kartos atstovas, uolus Vytauto klubo narys ir žinomas Montrealio lietuvių tarpe. Laidotuvės iš šv. Kaz. bažnyčios buvo pirmadienį, rugp. 3 d.

ALIŠAUSKAI WASAGOJE

Stasė ir Augustinas Ališauskai su sūnumi Rimantu atostogavo pas savo giminaitį P. Leilį Wasagoje, Ont.

Atostogų pabaigoje A. Ališauskas dar spėjo apsilankyti skautų stovykloje Baltijoje, iš kurios grįžęs užsuko į NL redakciją ir pažadėjo tartininkauti savo rašiniais.

LANKĖSI CHICAGOJE

Montrealiečiai Afrozina ir Antanas Puraš su sūnumi Apolinaru lankėsi Chicagoje, kur gyvena dabar serganti A. Purienės mamytė Rozalija Macikienė.

Per Detroitą automobiliu važiuodami, keliautojai atkreipė dėmesį į itin smulkmenišką muito kontrolę.

ATOSTOGAUJA

Nuolatinė NL bendradarbių rinkėja Marytė Žizienė atostogauja. NL redakcija dvi savaites turės išsiversti be jos vertingos talkos.

Šiuo metu taip pat atostogauja Z. Lapinas ir P. Povilaitis, kurie saulėtą dieną leidžia Daivavoje ir iškylauja Montrealio apylinkėse.

Cape Cod vasarvietėje atostogavo V. J. Viliušiai.

Skautu užsiėmimai Baltijoje

GRAŽINAMA AV BAŽNYČIA

AV bažnyčioje šiuo metu atliekami apdailos ir smulkūs remontiniai darbai. Įstatytas naujas langas salėje, nudažytas šventoriaus kryžius, atliekami pastato dažymo darbai.

Darbus atlieka J. ir A. Šveikauskai ir J. Dalmantas.

J. VENCKUS MONTREALYJE

Montrealyje lankosi tėvas jėzuitas Juozas Venckus. Šiuo metu jis yra skautų stovykloje Baltijoje, kur laikys mišias ir pasakys pamokslą.

J. Venckus yra ilgametis NL bendradarbis.

PILNA DĖŽĖ ŽUVU

Dail. Romas ir Onutė Bukauskai praeitą savaitę kelias dienas praleido šiaurėje.

Abustringi meškeriotojai, jie namolei parsivežė visą dėžę dorių ir lydekų.

Į ATLANTIC CITY

NL sp. b-vės pirm. L. Girinis-Norvaiša išvyko su žmona į Atlantic City atostogų.

Grįžti ketina per New Yorką.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road TEL. 695-3883
POINTE CLAIRE, QUE. (M. Rutkauskas)

- Atliekame probėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikslai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr.40 arba Nr.20. Atvažiuojant neapsiriksime!

Lafleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas

SKAMBINKITE,

iš visų vietų LaSallėje.

TEL. 366-8300

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuvėms.
- Į tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakytus, vyriškus palts, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

TEL. 769-2941

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

Windsor

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.

Tel. 768-6679.

Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus, šepkas ir visą kitą namų apyvoką.

Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą moderniausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.

Savininkai: A. Kersys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUCIULIS

547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Darome įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS

7882 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų remai, izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

LaSalle

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

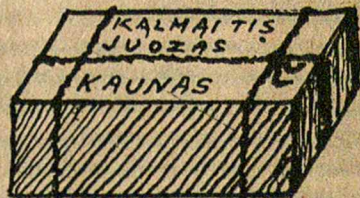
T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntimams, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris už jardą), už apsiuštus nuolaida iki **50%**
- Pardudame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

KRONIKA

TIKSLUS ADRESAS

NL adresas iš tikrųjų nepasikeitė. Redakcija ir administracija vis dar yra Montrealio miesto dalyje La Salleje, vadinasi, priklausome ne centriniam Montrealio paštui.

Dabar, kai laiškų skirstymas yra automatizuotas, Kanados pašto valdyba reikalauja, kad visi nurodytų savo tikslių ir oficialų adresą.

NL toks adresas yra:

Nepriklausoma Lietuva,
7722 George Street,
La Salle 690, P.Q.,
Canada

Prašome visus tuos, kurie mums siunčia laiškus ir siuntas paštu, naudoti tik čia nurodytą adresą, nes antraip korespondencija mus pasiekia pavėluotai.

SUSITIKIMAS SU REDAKTORIAIS

Laikraščiu ir jo skaitytojams redaktoriaus pasikeitimas visuomet yra įdomus ir reikšmingas įvykis. Atsisveikinimas su buvusiojo redaktoriaus skaitytojams dažnai susietas su apgailestavimu, na, o naujo redaktoriaus sutikimas, tur būt, neišvengiamai rišasi ir su suprantamu smalsumu.

Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės valdyba, suprasdama laikraščio skaitytojų ir bičiulių norą atsisveikinti su buvusiojo redaktoriaus, ruošia susitikimo su redaktoriais vakarą.

Susitikimo metu bus pasiūlyta šilta vakarienė, gros muzika, ir dalyviai atsisveikins su buv. NL vyriausiojo redaktoriaus dr. Henriku Nagiu, kuris laikraštį redagavo nelengvu jo egzistavimo laikotarpiu. Laikraščio draugai ir bičiuliai ta pačia proga galės susipažinti su naujuoju NL redaktoriaus.

Susitikimo vakaras vyks rugsėjo 19 d., 7 val. vak., Montrealio Aušros Vartų salėje, 1465 De Seve St. Pakvietimai gaunami NL redakcijoje ir pas NL sp. b-vės valdybos narius.

VYTAUTAS MARIJOŠIUS EUROPOJE

Šešerių savaičių atostogas Vakarų Europoje leidžia dirigentas Vytautas Marijošius. Be Vasario 16 gimnazijos, Vyt. Marijošius lanko operos spektaklius, koncertų agentūras, pažįstamus muzikus. Jo kelionės maršrutas apima Belgiją, Vokietiją, Austriją ir Šveicariją.

Vyt. Marijošius yra Hartfordo universiteto muzikos konservatorijos dekanas.

LITUANISTIKOS KURSAI

Chicagoje buvusiame Jaunimo simpoziume kilo sumanymas šią vasarą suruošti lituanistikos kursus akademiniam jaunimui. Šitą sumanymą dabar vykdo Lietuvių bendruomenė, kaip kad praneša Audronė Kubiliūtė, JAV LB Jaunimo reikalų vedėja.

Lituanistiniai kursai akademiniam jaunimui įvyks Dainavoje, Michigane, rugpiūčio 16-23 d. Stovyklos mokestis — 15 dol. Pageidaujama, kad Bendruomenės organai skatintų akademinių jaunimą kursuose dalyvauti ir, reikalui esant, padėtų apsimokėti kelionės išlaidas. Galimybių ribose, JAV CV dalį kelionės išlaidų pasiūstengs pati apmokėti.

BIRUTĖ NAGIENĖ GRAIKIJOJE

Šokio menininkė ir veikli Montrealio lietuvių kultūrininkė Birutė Nagienė išvyko į Graikiją.

Graikijoje B. Nagienė žada susipažinti su senaisiais kultūros paminklais ir pailsėti. Ji grįš po dviejų savaičių ir vėl koordinuos lietuvių skyrių Tautybių paviljone Pasaulinėje parodoje Montrealyje. Kaip jau buvo skelbta, lietuvių dienos Montrealio parodoje vyks rugsėjo 6-7 d.d.

VILTIES LEIDYKLA

Vilties leidykla Clevelande, JAV, ruošiasi išleisti St. Rūkenės prisiminimų antrąją dalį — "Grįžimas į laisvę". Knygos leidimą paremti renkamos aukos: 1000 dol. tam reikalui sudėjo ALT s-gos East St. Louis skyrius.

Aukos renkamos ir kitai Vilties knygai — Česlovo Gedgaudo "Mūsų praeities beleškant". Eilę straipsnių apie lietuvių tautos ištakas Č. Gedgaudas spausdino Dirvoje. Tie straipsniai kai kurių istorikų ir kalbininkų buvo neatlaidžiai kritikuojami, kiti jiems teikia didelę reikšmę.

Paskutinioji Vilties knyga yra J. Gliaudos "Agorijos" antroji laida. Pirmąją laidą prieš keletą metų Londone išleido Nida. Pirmoji laida išparduota.

SVEČIAS IŠ LIETUVOS

Hamiltoniečiai St. ir O. Bakšiai susilaukė brangaus svečio — iš Lietuvos pas jus atvyko sūnus. Svečias Kanadoje viešėti žada bent tris mėnesius.

K. B.

PERKELIAMAS R. V. PAUKŠTAITIS

Kanados kariuomenės majoras R. V. Paukštaitis, kuris Kvebeko mieste iki šiol ėjo karinės apygardos ryšių dalies viršininko pareigas, perkliamas į Winnipegą.

Winnipege majoras R. V. Paukštaitis bus atsakingas už Kanados kariuomenės ryšinių pareigimą.

PIRMOJI RĖMĖJO PRENUMERATA

NL skaitytojai gal jau pastebėjo, kad prieš ketvirtą savaitę laikraščio metrikioje pradėjome skelbti naujo pobūdžio prenumeratą — rėmėjo prenumeratą.

Kiekvienas skaitytojas, atsiuntęs ne mažiau kaip 12 dol., bus laikomas rėmėju ir jo pavardė bus skelbiama laikraštyje.

Pirmasis rėmėjo prenumeratą apsimokėjo ilgametis NL prenumeratorius Stasys Stravinskas. Pirmasis mūsų prenumeratorius-rėmėjas į Kanadą atvyko prieš daugiau kaip 40 metų. Nėra jis turtuolis, nėra jis nė koks akademikas ar profesionalas, bet — darbininkas. Jis visuomet prisimena, kada jo prenumerata pasibaigia, ir kiekvienais metais jis ateina redakcijon, įmoka savo prenumeratos mokestį ir prideda dar keletą dolerių. Šiame S. Stravinską įmokėjo 12 dol. ir tapo pirmuoju NL prenumeratorium-rėmėju.

Mums ypač malonu S. Stravinską aprašyti šitoje vietoje, kaip pavyzdį kitiems mūsų bičiuliams ir skaitytojams. Jei daugumas pasektų šio kuklaus žmogaus ir gero NL bičiulio pavyzdžiu, mūsų laikraštis iš tikrųjų tobulėtų ir patenkintų daug skaitytojų lūkesčių.

Redakcija ir leidykla dėkoja Stasiui Stravinskui — pirmajam NL prenumeratorium-rėmėjui.

AUKOTOJAI

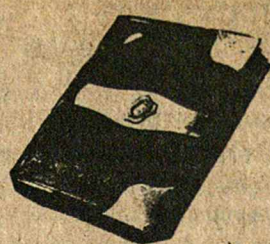
Apsimokėdami prenumeratą, šitie NL skaitytojai laikraštį parėmė ir savo auka:

Dr. P. Vileišis 10 dol., Pr. Baltuonis ir L. Cipliuskas po 5 dol., E. Urbonaitė 4 dol., A. Jurjonas 2,80 dol., V. Keturakis 2,75 dol., A. Bajoras, L. Skripkutė, P. Bunys, J. Paulaitis ir dr. V. Sniečkus po 2,50 dol. ir B. Aglinskis 2 d. Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

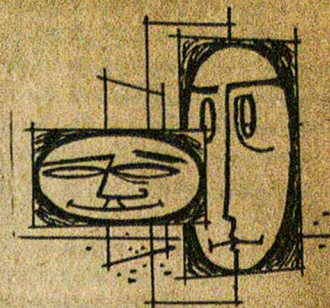
J. GLEMŽA PO OPERACIJOS

Po sudėtingos akies operacijos Jonas Glemža grįžo namo, tačiau jo regėjimas yra labai sumažėjęs. Skaityti jis tegali su padidinamuoju stiklu.

83 m. amžiaus J. Glemža yra 1905 m. revoliucijos veteranas, nepr. metais buvo Pienocentro vyr. direktorius, keleris metus ėjo Vliko Vykdybos pirm. pareigas. Pas-

KREIVI VEIDRODŽIAI

VYTAUTĖ ŽILINSKAITĖ

Apie šeimos albumus

JUMORESKA

1930 m. gruodžio 13 d. Kaune gimusi Vytautė Žilinskaitė yra viena pačių talentingiausių lietuvių satyriku. 1955 m. Vilniaus universitete baigusi žurnalistiką, ji kurį laiką dirbo Jaunimo gretų redakcijoje, dabar visą laiką skiria kūrybai. Vytautė Žilinskaitė yra išleidusi devynias knygas. Perspausdiname vieną jos "Jumoreską" iš Kultūros barų.

Siurpu ir prisiminti, kad visus keturis albumus buvau jau beįsnešanti į rūšį. Man atrodė, kad užmiršę probobučių nuotraukos jokios reikšmės mano gyvenimo vingiams nebūtų. Buvau jau atnešusi celofaninį maišą, kad juos ten įkračiau ir nunesčiau šalia bulvių — keturis storus, sunkius, senoviškus albumus. Turint galvoje, kad rūšyje veisiasi pelės, tai buvo tolygu albumų sunaikinimui.

Dabar visi keturi albumai jau pačioje matomiausioje ir garbingiausioje vietoje. Kasdien rūpestingai nušluostau nuo jų dulkes. Šluostydama prisimenu celofaninį maišą, peles ir krūptelius iš baimės. „Atleisk man, viespatie, — murmu, — aš tikrai nežinojau, ką dariau...“ Mirdama perduosiu albumus savo sūnui kaip brangiausią relikviją, ir, jeigu, jis man prisieks neužmesti jų ir kasrūt nušluostyti dulkes — mirsiu rami. Žinios, kad mano sūnus turės sotų, darbštų ir netrikdomą gyvenimą, turės jį keturių albumų dėka...

Suprantama, turėjo būti kokia nors priežastis, kad taip kardinaliai pasikeitė mano pažiūros į senus albumus, iš tikrųjų beveik nieko neįvyko. Tiesiog, prieš išnešant albumus į rūšį, man prireikė išvažiuoti į komandiruotę, ir aš užsukau pas pažįstamus pasiskolinti čemodano ir ta pačia proga pavakara.

Ar negalėtumėte man paskolinti čemodano, — tariau, atsisėdusi į kėslą. — To languoto su užtrauktuku. — Languoto, su užtrauktuku! — gerai išgirdo, bet paklausė draugę, o jos vyras taip pat klausiamai pažūrėjo į mane.

Taip, — patvirtinau, — languoto, su užtrauktuku.

Tada įdėjau pažiūrėjęs vienas į kitą. Tai buvo labai darni pora; ką įdėjau darė, taip pat buvo labai darna.

Eisiu paieškoti to čemodano, — pasakė draugė ir mandagiai pasiteiravo: — Tu turi laiko!

Laiko turiu pakankamai, — nuraminau ją. Mat, buvau pastebėjusi, kad virtuvėje ant stalo guli nebaigta mėsinėti ant.

Jeigu jūs turite pakankamai laiko, — darniai pratęsė žmonos mintį vyras, — tai mudu tuo tarpu pažiūrėsime šeimos albumus.

Šeimos albumus! — truputį nustebau. — Jūs jau žiūrėjote mūsų šeimos albumus! — taip pat nustebė draugės vyras.

Ne, — krestelėjau galvą, — aš nei savo šeimos albumų nesu peržiūrėjusi ir rengiuosi juos išnešti į rūšį.

Mažiau išauklėtas žmogus po tokių žodžių būtų bemat padavęs čemodaną su užtrauktuku ir palinkėjęs laimingos kelionės. Tačiau tai buvo šeima su tvirtai susiklosčiusiomis etinėmis tradicijomis.

Prašome sėsti čia, — mostelėjo į sofą draugės vyras. Kai atsisėdau, jis pritraukė stalielį su šešiais ar septyniais senais staisiais albumais ir atsisėdė šalia.

Kadangi turite pakankamai laiko, pradėsiu chronologikai, — tarė ir atvertė patį seniausią ir storiausią albumą.

Mane pažvelgė grupė žmonių su ilgais surdais ir dar ilgesniais bakenbardais.

Tai patį seniausią nuotrauką iš mano albumų, — paaiskino draugės vyras. — Ketinu pasiųsti ją „Svyturį“, bet prieš tai reikia išaiškinti, kelintas iš eilės yra mūsų nusipelnęs...

Man pasirodė, kad tas nusipelnęs yra trečiasis kairės. Nežinau kodėl, tačiau manijje įsitvirtino nuomonė, kad trečiasis kairės būtinai yra nusipelnęs...

Sekancijame albumo puslapyje taip pat buvo grupinė nuotrauka. Aš įdėjau pažvelgti tik į trečią iš kairės. Tačiau draugės vyras nusprendė mane supažindinti su kiekvienu asmeniu skyriumi.

Šito, — parodė kraštinį, — aš nepažįstu. Šito taip pat... Šita gerai pažinojo senelis... Šitas nežinau iš kur atsirado... O čia pats senelis. Kaip jums mano senelis!

Seneliokiskas, — atsakiau ir staiga pajutau, kad abu mano žandikauliai skęsiasi, tarsi kas pumpuotų į burną oro su sunkvežimio pompa. Nežmoniškų pastangų dėka aš neišsiočiau, tačiau iš mano stemplės išsiveržė duslus garsas. Aš ir patį nustebau, kad tai mano garsas. Draugės vyras taip pat nustebė. Kitas jo vietoje būtų bematant užvertęs albumą, padavęs čemodaną ir sausai atsisveikinęs. Bet, sakau, tai buvo žmogus iš šeimos su tvirtai susiklosčiusiomis etinėmis manieromis. Jis lyg niekur nieko atvertė sekančią albumo puslapį. Kad išpirkčiau savo duslų garsą, prikišau nosį prie pat nuotraukos ir parodžiau gyvą susidomėjimą.

Cia jūsų senelio žmona! — paklausiau.

Vargu, — papurtė galvą. — Pats nežinau, kas ji tokia. Bene senelių pažįstama.

Mudu dar ilgai žiūrėjome į aukštai suvarstytus tariamos senelių pažįstamos batus, nes, gerbdamas mano gyvą dėmesį, draugės vyras ilgai neatvertė naujo lapo. Pajutau, kaip

taruoju metu J. Glemžą redagavo knygą apie nepr. Lietuvos žemės ūkį.

Liet. socialdemokratų partijos užsienių delegatūros narys Jonas Glemža gyvena Stuttgarte, Vak. Vokietijoje.

SRUOGOS BIOGRAFIJA

Vilniuje neseniai išleista A. Samulionio sudaryta "Balio Sruogos bibliografija". Jos apimtis didelė, nes paskelbtos 1638 pozicijos, ir iš jų 1057 skirtos B. Sruogos originaliems kūriniams bei vertimams. Sąrašas paskelbta daugiau kaip 70 Sruogos naudotų slapyvardžių.

Devyniuose skyriuose suregistruoti B. Sruogos grožiniai

kūriniai, darbai literatūros, folkloro, teatro, muzikos, dailės klausimais, publicistiniai veikalai, Sruogos kūrinių vertimai į kitas kalbas, jo paties versti kūriniai ir kt. Apžvelgtas ir Sruogos kūrinių atgarsis savo meto spaudoje.

Tai jau šeštasis lietuvių rašytojų medžiagos sisteminiams rašytojų: K. Donelaičio, A. Strazdo, G. Petkevičaitės — Bitės, J. Janonio ir S. Nerfės bibliografijos.

NUTAUSTA ŽYDAI?

Ir žydai susirūpinę nutautėjimu. Štai žydai Azijos ir Pacifiko valstybėse įkūrė tarptautinį žydų centrą, kurio pagrindinis uždavi-

nys pastoti kelia žydų nutautėjimui. Į šią organizaciją įsijungė Australijos, N. Zelandijos, Hong Kongo, Indijos, Japonijos, Filipinų, Singapuro ir Tailando žydų bendruomenės.

Australijoje žydų bendruomenėi priklauso apie 70,000 narių, bet jų būtų virš dviejų milijonų, jeigu dalis jų nebūtų atkūrė nuo bendruomenės kurdami mišrias šeimas. Kaip matome, nutautėjimo problema aktuali ir mums dažnai pavyzdžių statomų žydų tarpe.

Priešais karališkus rūmus Londone yra statula, kur vaizduojama moteris su dviem kūdikiais prie krūtinės ir pavadinta "Motinystė". Tik dabar moralistai susirūpino, kodėl toji motina neturinti vedybinio žiedo. Anglų valdinės staigos tuo labai susidomėjo.

Metinė prenumerata Kanadoje \$7.50, visur kitur \$8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata \$12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q. Tel. (514) 366 6220